

Kommunernas hushållning med resurser 2008

Uppgifter från kommunernas och kommunalförbundens bokslut 2008

Municipal use of resources, 2008; figures from municipal financial statements

I korta drag

Kostnaderna för kommunala verksamheter steg med 5,1 procent under 2008

Den sammanlagda kostnaden för kommunernas verksamhet var 474,8 miljarder kronor, vilket är en ökning med 22,9 miljarder i löpande priser eller 5,1 procent jämfört med 2007. Motsvarande kostnadsökning 2006-2007 var 20,5 miljarder kronor eller 4,8 procent.

Kostnaderna för stöd och service till funktionshindrade växte mest

Kostnader avseende verksamheten stöd och service till funktionshindrade personer visade även under 2008 en högre ökningstakt än kommunernas genomsnittliga kostnader. Kostnadsökningen uppgick till 7,3 procent jämfört med den genomsnittliga ökningen på 5,1 procent. 2008 var kommunernas kostnad 51,6 miljarder kronor för denna verksamhet, vilket är 3,5 miljarder kronor mer än föregående år.

Kostnaden för verksamhetsområdena förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg uppgick till 62,5 miljarder kronor, jämfört med 58,4 miljarder kronor år 2007. Vilket motsvarar en kostnadsökning på 7,0 procent, detta är jämförbart med ökningen mellan åren 2006-2007.

Köp av verksamhet ökade även 2008

Kostnaderna för köp av verksamhet var 72,1 miljarder kronor, vilket är en ökning med 11,6 procent jämfört med föregående år. Mellan åren 2006-2007 ökade köp av verksamhet med drygt 12 procent och mellan år 2005-2006 ökade dessa kostnader med ca 10 procent. Kommunernas kostnader för köp av verksamhet utgjorde 15 procent av kommunernas totala driftkostnad. Äldreomsorg och gymnasieskola är verksamheter som har största kostnaderna för köp av verksamhet. Andelen köp av verksamhet är högst inom barn- och ungdomsvård samt gymnasieskola.

Statistiska centralbyrån
Statistics Sweden

Ingela Johansson SCB, tfn 019-17 61 69
Offentlig.ekonomi@scb.se

Statistiken har producerats av SCB, som ansvarar för officiell statistik inom området.

ISSN 1404-5818 Serie Offentlig ekonomi OE 25 SM 0901. Utkom den 27 aug. 2009.

URN:NBN:SE:SCB-2009-OE25SM0901_pdf

Tidigare publicering: Se avsnittet Fakta om statistiken.

Utgivare av Statistiska meddelanden är Mats Wadman, SCB.

Innehåll

Statistiken med kommentarer	4
Kommunernas kostnader ökade med 5,1 procent	4
Personalkostnaderna är den enskilt största kostnadsposten	4
Olika kostnadsutveckling för verksamheterna	4
Kostnaderna för förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg fortsätter att öka	5
Gymnasieskolans kostnader ökar även 2008	5
Kostnaderna för arbetsmarknadsåtgärder minskar	5
Kostnaderna för äldreomsorgen ökar i år igen	5
Stöd och service till funktionshindrade ökade mest av alla verksamheter	6
Affärsverksamhetens kostnader ökar	6
Kommunerna fortsätter att köpa verksamhet	7
Köp av verksamhet ökade även 2008	7
Kommunernas utbetalning av bidrag stiger	8
Finansiering av verksamheternas kostnader	8
Kommunalskatten är kommunernas största inkomstkälla	9
Intäkter från utjämnningssystemen och generella statliga bidrag	9
Kommunernas bidragsinkomster	10
Verksamheternas avgiftsfinansiering	11
Utgifter för personalen utgör mer än hälften av de externa utgifterna	12
Investeringsutgifterna för kommunerna fortsätter att stiga	12
Kommunernas överskott minskar	12
Kommunernas tillgångar ökar	13
Kommunalförbundens ekonomi	14
Kommunalförbunden vanligast inom pedagogisk verksamhet och räddningstjänst	14
Stor ökning av överskottet för kommunalförbunden	14
Tabeller	15
Teckenförklaring	15
1. Kostnader för kommunernas verksamhet 2008. Miljoner kronor	15
1B. Kostnader för kommunernas verksamhet 2003 – 2008. Löpande priser	17
2. Intäkter och nettokostnader för kommunernas verksamhet 2008. Miljoner kronor	18
3. Köp av verksamhet, entreprenader efter verksamhetsområde och säljare 2008. Miljoner kronor	20
4. Bidrag och transfereringar efter verksamhetsområde och bidragsmottagare 2008. Miljoner kronor	21
5. Externa utgifter 2008. Miljoner kronor	22
6. Externa inkomster 2008. Miljoner kronor	23
7A. Investeringsutgifter och investeringsinkomster efter verksamhetsområde 2008. Miljoner kronor	24

7B. Exploateringsverksamhet 2008. Miljoner kronor	24
8A. Resultaträkning för kommun 2003 – 2008. Miljoner kronor	25
8B. Resultaträkning för kommunkoncernen 2003 – 2008. Miljoner kronor	25
9. Balansräkning för kommun och kommunkoncern 2008. Miljoner kronor	26
10. Borgensförbindelser och övriga ansvarsförbindelser 2003 – 2008. Miljoner kronor	26
11. Kostnader och intäkter för kommunalförbundens verksamhet 2008. Miljoner kronor	27
12. Resultaträkning för kommunalförbunden 2003 – 2008. Miljoner kronor	27
13. Balansräkning för kommunalförbund 2003 – 2008. Miljoner kronor	28
Fakta om statistiken	29
Detta omfattar statistiken	29
Definitioner och förklaringar	29
Lagar som reglerar äldreomsorgen och omsorg om funktionshindrade	33
Skolverkets definitioner avseende förskoleverksamhet	34
Skolverkets definitioner avseende skolbarnsomsorg	34
Så görs statistiken	34
Statistikens tillförlitlighet	35
Bra att veta	35
Annan statistik	35
In English	36
Summary	36
Municipalities concentrate on schools and elderly care	36
Personnel, the greatest resource of the municipalities	36
Purchase of services continues to increase	36
List of tables	36
List of terms	37

Statistiken med kommentarer

Kommunernas kostnader ökade med 5,1 procent

Kommunernas sammanlagda kostnader för verksamheten var 474,8 miljarder kronor (tabell 1), vilket är en ökning med 22,9 miljarder (5,1 procent) i löpande priser jämfört med år 2007. Motsvarande kostnadsökning för åren 2006-2007 var 20,5 miljarder kronor (4,8 procent).

Personalkostnaderna är den enskilt största kostnadsposten

Liksom tidigare är kommunernas kostnader för den anställda personalen den enskilt största kostnadsposten. År 2008 uppgick personalkostnaderna till 265,7 miljarder kronor, detta är en ökning med 9,8 miljarder eller 3,8 procent jämfört med året innan. Den procentuella ökningen är ungefär lika stor mellan åren 2006-2007. Personalkostnaden utgjorde 56 procent av kommunernas totala kostnader, vilket har varit oförändrat de senaste åren.

Kostnadsandelen för den egna personalen av den totala kostnaden varierar mellan olika verksamheter. Inom förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen samt vård- och omsorg om äldre och funktionshindrade var kommunernas kostnad för anställd personal omkring två tredjedelar av verksamhetskostnaden och för utbildningsverksamheten 54 procent. För verksamheterna inom området infrastruktur, skydd m.m. var personalkostnadernas andel en tredjedel av de totala kostnaderna. För den del av kommunernas verksamhet som avser näringsliv och bostäder, kommunikationer och energi, vatten och avfall var personalkostnaden inte mer än omkring 12 procent.

Olika kostnadsutveckling för verksamheterna

Hur kommunernas kostnader för att bedriva verksamheten utvecklas över åren beror dels på förändringar i omfattning och kvalitet på verksamheten, dels på prisförändringar för de varor och tjänster kommunerna köper eller på sammanställningen och löneutvecklingen för personal.

Kostnader för vissa verksamheter 2003-2008. Miljarder koronor, löpande priser.

Verksamhet / År	2003	2004	2005	2005	2007	2008	Förändr. 2007- 2008, %
Förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg	46,5	48,1	51,2	54,6	58,4	62,5	7,0
Grundskola, förskoleklass, sarskola	79,0	80,5	82,4	83,2	84,7	87,1	2,8
Gymnasieskola, Komvux, gymn.sarskola	34,7	35,7	37,3	39,7	41,7	43,9	5,3
Äldreomsorg	78,3	79,5	80,3	83,5	86,8	91,7	5,6
Stöd och service till funktionshindrade	38,0	40,1	42,4	45,0	48,1	51,6	7,3
Individ- och familjeomsorg	26,2	26,8	27,3	27,6	28,4	30,2	6,3
Övrigt	86,4	87,2	89,5	97,8	103,8	107,8	3,9
Summa verksamhet	389,1	398,0	410,5	431,4	451,9	474,8	5,1

Kostnaderna för förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg fortsätter att öka

Kostnaden för verksamhetsområdena förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg uppgick år 2008 till 62,5 miljarder jämfört med 58,4 miljarder föregående år. Detta är en ökning med 7 procent, vilket motsvarar en likartad ökning mellan åren 2006-2007.

Kostnaderna för förskolan ("dagis") ökade med 3,7 miljarder (8,3 procent) till 48,1 miljarder. Kostnaderna för fritidshem ökade med 0,5 miljarder (4,6 procent) till 11,4 miljarder. Kostnaderna för familjedaghem och öppen förskola fortsätter att minska. Mellan år 2007-2008 minskade kostnaderna med 2,7 procent och mellan åren 2006-2007 var minskningen 2,5 procent.

Gymnasieskolans kostnader ökar även 2008

Den sammanlagda ökningen av kostnaderna för verksamheterna gymnasieskola, Komvux och gymnasiesärskola var 5,3 procent. Kostnaderna för gymnasieskola och gymnasiesärskola var 40,0 miljarder kronor år 2008 och ökade därmed med 2,4 miljarder kronor (6,4 procent) från föregående år. Mellan åren 2006-2007 var ökningen ungefär lika stor.

Kommunernas kostnader för den obligatoriska skolan (grundskola och särskola) samt förskoleklass var 87,1 miljarder kronor 2008, vilket är en ökning med 2,4 miljarder kronor (2,8 procent) från 2007.

Kostnaderna för arbetsmarknadsåtgärder minskar

Under posten "övrigt" som ökade med 3,9 procent ingår arbetsmarknadsåtgärder och flyktingmottagande.

Kommunernas kostnader för flyktingmottagandet har ökat från 3,3 miljarder kronor till 4,3 miljarder kronor jämfört med år 2007. Kostnaderna för arbetsmarknadsåtgärder minskade med 21,1 procent till 6,6 miljarder kronor. Detta hör samman med att plusjobben tagits bort och att sysselsättning på arbetsmarknaden var högre under första delen av 2008, jämfört med 2007. (Arbetskraftsundersökningen SCB AM 12 SM 0901)

Kostnaderna för äldreomsorgen ökar i år igen

Kommunens kostnader för vård och omsorg om äldre ökade med 4,9 miljarder kronor (5,6 procent) till 91,7 miljarder kronor. Ökningen är något större än mellan 2006 och 2007, då ökade kostnaderna med 4 procent.

Kommunernas sammanlagda kostnad för vård och omsorg om äldre enligt SoL och HSL var 90,3 miljarder kronor år 2008. Den största delen av denna kostnad, 55,7 miljarder kronor, avsåg kostnader för de äldre i särskilt boende, det vill säga i gruppboende och övriga bostäder med särskild service och liknande. Kostnaden har ökat med 2,5 miljarder jämfört med föregående år. Kostnaden för öppen verksamhet var 1,4 miljarder kronor, vilket är likvärdigt med de föregående åren.

Kostnaderna för vård och omsorg om äldre i ordinärt boende uppgick till 34,6 miljarder, vilket är en ökning med 2,3 miljarder (7,1 procent) jämfört med året innan. Hemtjänsten utgjorde ungefär två tredjedelar (22,2 miljarder kronor) av dessa kostnader men minskade med 0,5 miljarder kronor mot 2007.

Kostnader för vissa verksamheter för äldre och funktionshindrade 2003 – 2008. Miljarder kronor. Löpande priser.

Verksamhet/år	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Äldre						
Vård- och omsorg enligt SoL och HSL	76,8	78,0	78,9	82,1	85,4	90,3
därav i ordinärt boende	24,0	25,5	27,1	29,5	32,2	34,6
varav hemtjänst	..	16,6	18,7	20,7	22,7	22,2
i särskilt boende	52,8	52,5	51,8	52,6	53,2	55,7
Öppen verksamhet	1,5	1,5	1,4	1,4	1,4	1,4
Summa	78,2	79,5	80,3	83,5	86,8	91,7
Funktionshindrade						
Vård- och omsorg enligt SoL och HSL	5,8	5,8	6,4	6,8	7,6	7,9
därav i ordinärt boende	3,0	3,0	3,6	3,9	4,4	4,5
varav hemtjänst	..	2,1	2,3	2,6	3,0	2,8
i särskilt boende	2,8	2,8	2,8	2,9	3,2	3,4
Insatser enligt LSS och LASS	31,5	33,5	35,3	37,7	40,0	43,0
därav boende enligt LSS	13,3	13,8	14,3	15,7	16,8	17,8
personlig assistans enligt LSS och LASS	11,0	12,1	12,9	13,7	14,4	15,7
andra insatser enl. LSS	7,2	7,5	8,1	8,3	8,8	9,5
Öppen verksamhet	0,7	0,7	0,7	0,5	0,6	0,7
Summa	38,0	40,1	42,4	45,0	48,1	51,6

Stöd och service till funktionshindrade ökade mest av alla verksamheter

Kostnader avseende verksamheten stöd och service till funktionshindrade personer visade även under 2008 en högre ökningstakt än kommunernas genomsnittliga kostnader. Kostnadsökningen uppgick till 7,3 procent jämfört med den genomsnittliga ökningen på 5,1 procent. 2008 var kommunernas kostnad 51,6 miljarder kronor, vilket är 3,5 miljarder kronor mer än föregående år.

Kommunernas kostnader för stöd och service till funktionshindrade personer enligt SoL och HSL var 7,9 miljarder kronor, en ökning med 3,9 procent jämfört med föregående år. Kostnaderna för insatser enligt LSS och LASS uppgick sammanlagt till 43 miljarder kronor, vilket är 2,9 miljarder (7,3 procent) mer än 2007. Kostnaden för funktionshindrade personers boende enligt LSS var 17,8 miljarder kronor, medan kommunernas kostnaderna för personlig assistans enligt LSS och LASS var 15,7 miljarder kronor. Kostnaderna för andra insatser enligt LSS, till exempel daglig verksamhet, personligt stöd, rådgivning med mera var 9,5 miljarder kronor jämfört med 8,8 miljarder kronor året innan.

Affärsverksamhetens kostnader ökar

Verksamheter som huvudsakligen finansieras med taxor och avgifter redovisas som affärsverksamhet¹. År 2008 var den totala kostnaden för dessa verksamheter 27,7 miljarder kronor vilket är ungefär en tjugondel av kommunens totala verksamhetskostnader. De största kostnaderna redovisades för vattenförsörjning och avloppshantering med 8,6 miljarder kronor och för avfallshantering med 5,5 miljarder kronor.

Kostnaderna för kommunikationer var 5,6 miljarder kronor. Den största delen av dessa kostnader utgjordes av kollektivtrafiken (d.v.s. buss, bil och spårbunden trafik) med 5,2 miljarder kronor. Kostnaden för verksamheter inom näringsliv och bostäder var sammanlagt 6,9 miljarder kronor 2008.

¹ Dessa verksamheter ombesörjs av kommunerna för invånarnas räkning och kostnadsredovisningen ingår därför i driftredovisningen (tabell 1) men verksamheterna ligger utanför kommunernas egentliga verksamhet som huvudsakligen finansieras via skatter. Ser man till kommunens nettokostnad (samtliga kostnader minus samtliga intäkter) för affärsverksamheten är det i princip endast kollektivtrafiken som belastar kommunernas ekonomi. Övrig affärsmässig verksamhet finansieras genom avgifter.

Kommunerna fortsätter att köpa verksamhet

Kommunerna kan välja att, i stället för att själva utföra en verksamhet de ansvarar för, köpa verksamheten från andra organisationer eller företag som utför verksamheten, det vill säga kommunen lägger ut verksamhet på entreprenad. Kostnaden för den personal som utför arbetet räknas då inte in bland kostnaden för anställd personal utan är en del av kommunernas kostnad för köp av verksamhet.

Köp av verksamhet kan dels avse sådan verksamhet som huvudsakligen skattefinansieras som skola och omsorg, dels sådan verksamhet som brukarna till största delen själva finansierar som vattenförsörjning och avfallshantering.

Köp av verksamhet ökade även 2008

Kostnaderna för köp av verksamhet² var 72,1 miljarder kronor (tabell 3), vilket är en ökning med 11,6 procent jämfört med föregående år. Mellan åren 2006-2007 ökade köp av verksamhet med drygt 12 procent och mellan år 2005-2006 ökade dessa kostnader med ca 10 procent. Kommunernas kostnader för köp av verksamhet utgjorde 15 procent av kommunernas totala driftkostnad.

Liksom tidigare år fanns de största kostnaderna för köp av verksamhet inom verksamhetsområdet vård- och omsorg om äldre, 11,1 miljarder kronor. Köp av verksamhet inom verksamheten för infrastruktur ökade med 19,3 procent och var därmed den verksamhet som förändrats mest sedan föregående år.

Köp av verksamhet för vård och omsorg om äldre och funktionshindrade

Kostnaden för köp av verksamhet inom äldreomsorg uppgick till 11,1 miljarder, jämfört med år 2007 är detta en ökning med 0,9 miljarder eller 8,8 procent. Äldreomsorgens andel av driftkostnaden är 12 procent, vilket är detsamma som föregående år. Kostnaden för köp för stöd och service till funktionshindrade ökade med 0,8 miljarder, andelen av driftkostnaden är 13 procent.

Köp av verksamhet inom förskoleverksamhet

Merparten av alla köp av verksamhet inom förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen gjordes från privatägda företag eller från föreningar och stiftelser. Köpen uppgick till 4,7 respektive 4,4 miljarder kronor. Den totala kostnaden för köp av verksamhet inom förskoleverksamheten uppgick till 9,3 miljarder, vilket är 1 miljard (12 procent) mer än föregående år.

Kommunernas köp av verksamhet 2002-2008

Verksamheter/år	Köp av verksamhet i procent av driftkostnaden							Kostnad för köp, mdr
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	År 2008
Driftverksamhet totalt	12	12	13	13	13	13	15	72,1
Äldreomsorg	12	12	12	11	12	12	12	11,1
Förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg	12	13	13	14	14	14	15	9,3
Grundskola	8	8	9	10	11	11	12	9,6
Gymnasieskola	17	19	19	22	24	24	28	10,4
Stöd och service till funktionshindrade	12	11	11	11	12	12	13	6,5
Barn- och ungdomsvård	37	37	36	34	33	33	34	4,5
Affärsverksamhet	14	14	15	14	14	14	26	5,5
Infrastruktur	11	11	8	9	9	9	12	4,1
Missbrukarvård för vuxna	39	38	38	35	36	36	35	1,9
Kommunal vuxenutbildning	28	22	24	19	22	22	30	0,9

² Kostnaderna för köp från andra kommuner är exkluderade

Köp av verksamhet inom utbildningsområdet

Inom utbildningsområdet har gymnasieskolan de största kostnaderna för köp av verksamhet. Kostnaderna för köp av verksamhet för gymnasieutbildning var 10,4 miljarder kronor, 1,3 miljarder kronor (14,3 procent) mer än 2007. Drygt hälften av gymnasieskolans köp består av köp av utbildning från företag, köp från kommunalförbund utgörs ungefär av en fjärdedel av totala köp av verksamhet.

Kommunernas kostnader för köp av grundskoleutbildning (förskoleklass, grundskola och obligatorisk särskola) var 10,6 miljarder kronor. Kostnaderna har ökat för samtliga verksamheter inom grundskoleutbildningen. Grundskolans köp skedde främst från privatägda företag men också till stor del från föreningar och stiftelser, där föräldrakooperativen ingår.

Inom vuxenutbildningsområdet köpte kommunerna kommunal vuxenutbildning från andra utförare för 0,9 miljarder kronor 2008, vilket var likvärdigt med föregående år. Tre fjärdedelar utgörs av köp från privat ägda företag.

Köp av verksamhet inom individ- och familjeomsorgen

Liksom tidigare år är köp av verksamhet vanligast inom individ- och familjeomsorg. 35 procent av driftkostnaden gick till köp av verksamhet för missbrukarvård för vuxna, vilket är en procent mindre än föregående år. Kostnaden för köp av verksamhet av missbrukarvård för vuxna är oförändrat, 1,9 miljarder. Andelen köp av verksamhet av driftkostnaden för barn- och ungdomsvård var 34 procent, vilket var en ökning med en procent. I första hand gällde köpen platser i institutionsvård från privatägda företag.

Inom affärsverksamheten köptes verksamhet mest från företag

Affärsverksamheten, det vill säga den kommunala verksamhet som huvudsakligen finansieras via taxor och avgifter avseende näringsliv och bostäder, kommunikationer, energi, vatten och avlopp, svarade för 5,5 miljarder kronor av kommunernas kostnader för köp av verksamhet, vilket är 0,4 miljarder mer än 2007. Inom affärsverksamheten förekom huvudsakligen köp av verksamhet från privatägda företag, men en del av köpen avsåg också köp från de kommunägda företagen.

Kommunernas utbetalning av bidrag stiger

Under 2008 betalade kommunerna ut 26,5 miljarder kronor som bidrag och transfereringar, (tabell 4). Detta är en ökning med 1,3 miljarder kronor (5,4 procent). Nästan en tredjedel av de utbetalda bidragen hänförs till individ och familjeomsorgen, 7,7 miljarder kronor. Försörjningsstöd och bostadssociala bidrag var de huvudsakliga poster som betalats till enskilda och uppgick till 11,4 miljarder. En femtedel av bidragen, 5,3 miljarder, betalas ut inom vård och omsorg om äldre och funktionshindrade, där 3,9 miljarder avser ersättning till försäkringskassan för personlig assistans.

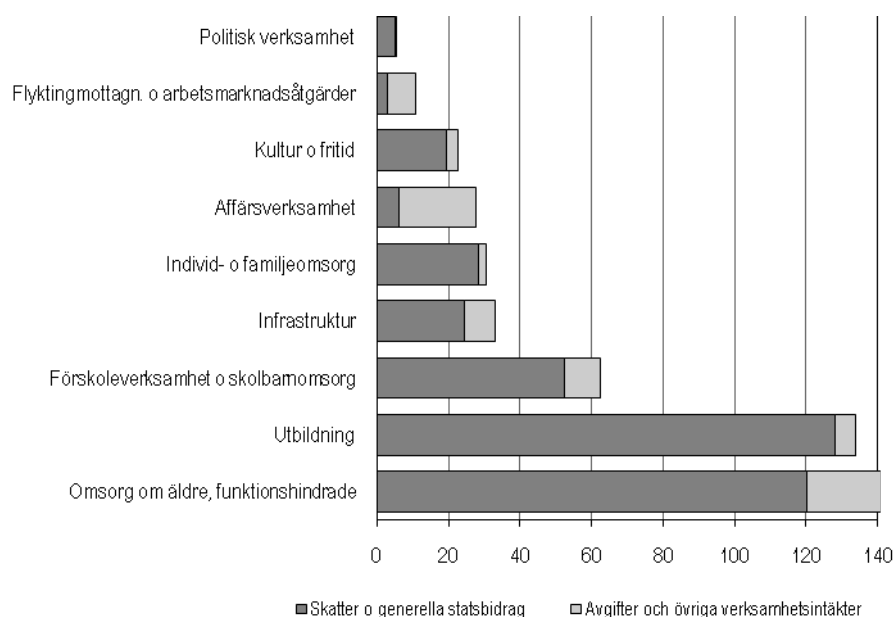
Finansiering av verksamheternas kostnader

De olika kommunala verksamheterna finansieras i olika grad av kommunernas intäkter från skatter, bidrag av skilda slag, taxor och avgifter, hyresintäkter och övriga externa intäkter.

Den största delen av de verksamheter som alla kommuninvånare har tillgång till finansieras av skatter, utjämningsystemen och generella statliga bidrag. Kommunerna fördelar själva dessa resurser till olika verksamhetsområden efter behoven i kommunen. En mindre del av kommunens kostnader för verksamheterna täcks av avgifter och taxor som brukarna betalar och av riktade statliga bidrag till verksamheten.

Nästan alla verksamheter som räknas som affärsverksamheter, det vill säga inom områdena näringsliv och bostäder, kommunikationer och energi, vatten och avfallsförsörjning finansieras av brukarna själva (tabell 2).

Kostnader för kommunernas verksamheter efter finansieringssätt 2008. Miljarder kronor.

Högst andel finansiering av verksamheten via skatter och generella statsbidrag hade utbildning, individ- och familjeomsorg och politisk verksamhet. Dessa verksamheter hade en skattefinansieringsgrad på över 90 procent.

Kommunalskatten är kommunernas största inkomstkälla

Kommunernas slutliga skatteintäkter på 330,6 miljarder kronor utgjorde 63,4 procent av kommunernas totala inkomster på 521,7 miljarder kronor (tabell 6). Detta är en ökning med 15,7 miljarder från föregående år. Näst största inkomstkälla av de totala inkomsterna var bidrag från utjämningsystemen inkl. generella statliga bidrag och fastighetsavgift. Två tredjedelar av inkomsterna består av intäkter från skatt och bidrag från staten. Taxor och avgifter från hushållen uppgick till ca 6 procent av kommunernas intäkter.

Intäkter från utjämningsystemen och generella statliga bidrag

Systemet för inkomstutjämning, som infördes 2005, motsvarar inkomstutjämning och generellt statsbidrag i tidigare system. Det innebär i huvudsak att staten finansierar utjämningen. Kommunerna garanteras genom ett inkomstutjämningsbidrag 115 procent av en uppräknad medelskattekraft.

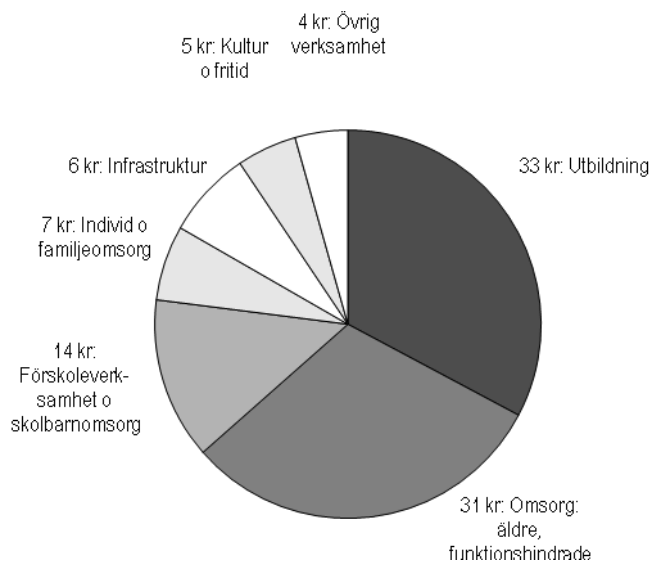
I kommunernas resultaträkning (tabell 8A), liksom i tabellerna för externa inkomster och utgifter, redovisas posten utjämningsystem och generella statliga bidrag netto. Brutto uppgick bidragen till 61,6 miljarder kronor, om kommunernas avgifter till utjämningsystemen exkluderas blir nettobeloppet 46,3 miljarder kronor.

Från och med 2008 infördes den kommunala fastighetsavgiften. De generella statsbidrag som kommunerna fått från staten har därför sänkts med motsvarande belopp som avgifterna förväntas att ge kommunerna dvs. ca 12 miljarder kronor.

En hundralapp av kommunalskatten gick till.....

Hur den samlade intäkten från skatter och generella statsbidrag fördelades på de olika verksamheterna kan beskrivas genom en bild av hur mycket av en hundralapp i kommunalskatt som gick till respektive verksamhet (tabell 2).

Kommunalskattens fördelning på kommunala verksamheter 2008. Kronor per hundralapp.

Fördelningen av kommunalskattemedel på olika verksamheter har varit ungefär densamma de senaste åren. Utbildningsverksamheterna tilldelades 33 kronor av en hundralapp i kommunalskatt medan vård och omsorg om äldre och funktionshindrade fick 31 kronor. Förskoleverksamhet och skolbarnomsorg fick 13 kronor per hundralapp.

Endast en liten del av kommunalskatten användes till politisk verksamhet, arbetsmarknadsåtgärder och affärsverksamhet samt viss verksamhet inom hälso- och sjukvårdsområdet som i diagrammet sammanförts till "övrig verksamhet". Sammanlagt var det 4 kronor per hundralapp i kommunalskatt som gick till dessa verksamheter.

Kommunernas bidragsinkomster

Kommunernas verksamheter finansieras förutom av skatteintäkter och bidrag från utjämnningssystemen och generella statliga bidrag även av driftbidrag av olika slag. Sammanlagt för både drift- och investeringsverksamhet erhöll kommunerna 35,1 miljarder kronor i bidragsinkomster 2008, vilket är i samma nivå som föregående år. De riktade statsbidragen från staten och statliga myndigheter uppgick till 18 miljarder kronor, vilket är ungefär det samma som för år 2007. Kommunernas ersättning från försäkringskassan för personlig assistans enligt LASS fortsätter att öka och uppgick 2008 till 8,8 miljarder kronor.

Andra bidragsinkomster härrörde från momsbidrag för köp av ej skattepliktig verksamhet, statliga investeringsbidrag, EU-bidrag och övriga bidrag t.ex. från företag och enskilda.

Kommunernas bidragsinkomster 2004-2008. Miljoner kronor, löpande priser

	År 2004	År 2005	År 2006	År 2007	År 2008
Driftbidrag från staten och statliga myndigheter	14 819	13 277	15 470	12 422	14 249
Driftbidrag från AF	2 844	3 098	5 226	5 668	3 709
Driftbidrag från kommuner och landsting	891	955	872	1 862	1 881
Ersättning från försäkringskassan enl. LASS	7 019	7 669	8 078	8 487	8 774
Momsbidrag för köp av ej skattepliktig verksamhet	2 554	2 803	3 009	3 312	3 645
Statliga investeringsbidrag	828	634	798	886	824
EU-bidrag	994	952	1 063	966	420
Övriga bidrag	1 602	1 874	1 471	1 545	1 622
Summa	31 551	31 262	35 987	35 148	35 124

Av de riktade bidragen från staten och AF samt ersättningen från försäkringskassan gick den största delen, 10,5 miljarder kronor, till verksamhetsområdet omsorg om äldre och funktionshindrade. Till förskoleverksamhet och skolbarnomsorg gick 3,8 miljarder kronor, vilket är något mer än föregående år då de riktade bidragen uppgick till 3,6 miljarder kronor. Den procentuellt största förändringen stod bidragsinkomster till arbetsmarknadsåtgärder för, vilket berodde på att bidraget från staten minskade med 41 procent.

Driftbidrag från staten och AF samt ersättning från försäkringskassan 2004-2008. Miljoner kronor, löpande priser.

Verksamhet/År	År 2004	År 2005	År 2006	År 2007	År 2008
Infrastruktur	1 174	1 139	1 343	1 024	1 108
Förskoleverksamhet och skolbarnomsorg	3 677	4 479	5 729	3 604	3 762
Utbildning	6 415	4 519	4 519	2 077	2 355
Omsorg om äldre och funktionshindrade	7 454	8 146	8 975	9 384	10 549
Flyktmottagande	1 869	1 414	2 079	3 640	4 589
Arbetsmarknadsåtgärder	2 172	2 252	4 050	4 451	2 641
Övrig verksamhet	1 921	2 095	2 079	2 397	1 728
Summa	24 682	24 044	28 774	26 577	26 732

Verksamheternas avgiftsfinansiering

Kommunernas egentliga verksamheter finansieras i allmänhet till en liten del med intäkter från taxor och avgifter. Det är främst inom omsorgen om äldre och funktionshindrade samt förskoleverksamhet och skolbarnomsorg som taxor och avgifter förekommer. Intäkterna från taxor och avgifter i omsorgen om äldre och funktionshindrade är svåra att särskilja från intäkter för de bostadshyror som de boende betalar och därför redovisas dessa intäkter sammanslagna i tabellen nedan. Inom affärsverksamheten kommer de största intäkterna från taxor och avgifter inom vattenförsörjning och avloppshantering och inom avfallshantering (tabell 2).

Intäkter från taxor och avgifter för vissa verksamheter 2004-2008

Verksamhet / År	Avgifts-intäkt, Mdr	Andel avgiftsfinansiering i procent av kostnaden				
		2004	2005	2006	2007	2008
Vattenförsörjning och avloppshantering	7,8	94	93	90	91	91
Vård och omsorg, äldre o. funktionshindrade	8,1	6	6	6	6	6
Avfallshantering	5,0	92	91	90	91	91
Förskola	3,5	7	7	7	7	7
Gator, vägar och parkering	1,8	16	17	15	16	15
Fritidshem	1,7	15	15	15	15	15
Idrotts- och fritidsanläggning	0,8	11	10	10	10	10
Musik- och kulturskola	0,2	12	11	11	11	11

Avgiftsfinansieringsgraden för samtliga verksamheter är i princip oförändrad vid jämförelser mellan åren.

Utgifter för personalen utgör mer än hälften av de externa utgifterna

I externa utgifter (tabell 5) och externa inkomster (tabell 6) ingår kommunernas samtliga externa utgifter och inkomster. Utöver verksamhetens kostnader och intäkter ingår här även investerings- och exploateringsutgifter och inkomster samt realiserade finansiella poster, vissa extraordinära poster samt utgifter i samband med ianspråktaga avsättningar.

De externa utgifterna ökade med 27,2 miljarder kronor (5,5 procent) jämfört med föregående år. Utgifter för personalen var med 275,9 miljarder den största posten och utgjorde drygt hälften av kommunens externa utgifter. Förutom löner (inklusive sjuklön) och sociala avgifter ingår här även utgifter för pensioner.

Ökningen av de externa inkomsterna jämfört med förra året är 15,2 miljarder kronor (3 procent). Kommunernas externa intäkter från taxor och avgifter, inkl. anslutningsavgifter, var 31,7 miljarder kronor, vilket i stort sätt är oförändrat jämfört med föregående år (tabell 6).

Investeringsutgifterna för kommunerna fortsätter att stiga

De sammanlagda investeringsutgifterna för kommunerna var år 2008 36,9 miljarder kronor, detta är 3,5 miljarder kronor (10,5 procent) mer än 2007. Största delen av ökningen, 2,7 miljarder kronor, avser entreprenader och konsulttjänster som därmed ökade med 11,6 procent till 25,9 miljarder kronor. Investeringar i maskiner och inventarier ökade med 0,2 och var 3,5 miljarder kronor. Utgifterna för inköp av mark, byggnader och anläggningar uppgick till 3,2 miljarder kronor, en ökning med 4 procent mot 2007 (tabell 7).

Kommunerna redovisade investeringsinkomster på sammanlagt 2,3 miljarder kronor, vilket betyder att kommunernas nettoinvesteringar uppgick till 34,6 miljarder kronor. Jämfört med tidigare år ingår inte försäljning av anläggningstillgångar i investeringsinkomsterna.

I förhållande till investeringsredovisningen utgjorde exploateringsverksamheten bara en liten del. Totala exploateringsutgifter uppgick till 1,7 miljarder kronor, vilket är en ökning med 0,2 miljarder. 49 procent av exploateringsutgifterna avser entreprenader och konsulter. Exploateringsintäkterna uppgick till sammanlagt 2,1 miljarder kronor, största delen avser försäljningen av exploateringsfastigheter som uppgick till 1,8 miljarder kronor (se fakta om statistiken).

Kommunernas överskott minskar

Kommunerna kan organisera sin verksamhet på olika sätt, bland annat kan de bedriva sin affärsmässiga verksamhet i bolagsform i stället för förvaltning. De kommunala bolagens³ ekonomi påverkar kommunernas ekonomi och verksamhet. En kommun som äger företag som ger ett överskott kan dra nytta av det medan en kommun med företag som går med underskott kan tvingas ge ägartillskott till detta bolag.

Verksamhetens nettokostnader uppgick till 384,4 miljarder kronor för kommunen och till 357,4 miljarder kronor för koncernen. Detta är 20,1 miljarder respektive 18,3 miljarder högre än året innan. Kommunernas resultaträkning visa-

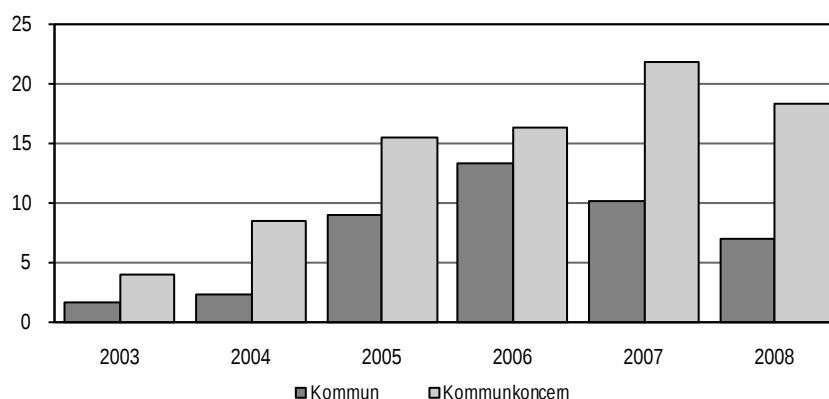
³ För att ett kommunalt bolag ska räknas som kommunägt ska minst 50 procent av röstetalet innehas av kommuner.

de ett överskott före extraordinära poster⁴ på 7 miljarder kronor, vilket är en minskning med 3,1 miljarder mot 2007, då överskottet var 10,1 miljarder kronor. En av orsakerna till kommunernas minskade överskott är kommunernas minskade finansnetto, som mellan 2007-2008 minskat med 1,2 miljarder.

Ser man till årets resultat 2008, inklusive extraordinära poster, var kommunernas överskott 6,2 miljarder, vilket var en minskning med 15,8 miljarder kronor. Detta beror framförallt på att de extra ordinära intäkterna minskade med 12,8 miljarder kronor jämfört med 2007. (tabell 8).

Årets resultat både före och efter extraordinära poster, stämmer väl överens med det preliminära resultat för kommunerna som redovisades den 31 mars i publikationen [OE 24 SM 0901](#).

Resultat före extraordinära poster för kommuner och kommunkoncerner 2003 – 2008. Miljarder kronor

Koncernerna som helhet visade ett överskott före extraordinära poster på 18,4 miljarder kronor, vilket var 3,4 miljarder kronor mindre än 2007. Koncernens resultat före extraordinära poster var 11,4 miljarder kronor mer än kommunens resultat före de extraordinära posterna. Årets resultat, som också innehåller extraordinära poster, var 8,7 miljarder kronor högre för koncernen än för kommunen.

Kommunernas tillgångar ökar

Kommunernas sammanlagda balansräkning visade en ökning av summa tillgångar med 27 miljarder kronor till 575,4 miljarder. De materiella anläggningstillgångarna ökade med 11,2 miljarder (4,1 procent) och de finansiella anläggningstillgångarna ökade med 8,4 miljarder. Orsaken till ökningen är att de långfristiga fordringarna ökade med 8 miljarder. På skuldsidan ökade de kortfristiga skulder mest jämfört ökade mot året innan. De kortfristiga skulderna ökade med 17,1 miljarder kronor (16,4 procent). Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser (inklusive löneskatt) fortsätter att öka. 2008 var dessa avsättningar 16,9 miljarder kronor jämfört med 14,7 miljarder kronor 2007.

Summa borgens- och ansvarsförbindelser var 179 miljarder kronor, vilket är en ökning med 7,4 miljarder (4,3 procent) mot år 2007. Borgens- och förlustansvar för egnahem och småhus och borgen och andra förpliktelser gentemot kommunala bostadsföretag minskade något, något de även gjort de senaste åren. Borgen och andra förpliktelser gentemot övriga kommunala företag ökade med 0,5 miljarder. Övriga ansvarsförbindelser ökade med 2,3 miljarder kronor. Summapensionsförpliktelser inklusive löneskatt var i stort sett oförändrad mot förra året och uppgick till 200,2 miljarder kronor.

⁴ Extraordinära poster avser sådana intäkter och utgifter som tillfälligt förekommer ett visst år. Resultatet före de extraordinära posterna är därför ett bättre mått på den löpande verksamhetens ekonomi.

Kommunalförbundens ekonomi

Många kommuner ser fördelar med att samverka och samverkan mellan kommuner finns oavsett storlek på kommun. Ett kommunalförbund⁵ kan bildas av två eller flera kommuner/landsting och det sköter driften av vissa verksamheter åt de samverkande kommunerna. Kommunalförbunden producerar inte varor och tjänster för marknaden och motsvarar därmed i princip primärkommunerna. Begreppet kommunalförbund innefattar förutom vanliga kommunalförbund även regionala och finansiella former av samverkan.

Regionala samverkansorgan består av ett landsting/region och länets samtliga kommuner och har till uppgift att arbeta för länets utveckling.

En ny lag om finansiell samordning trädde i kraft den 1 januari 2005, och ger försäkringskassan, länsarbetsnämnd, kommun och landsting möjlighet att bilda finansiella samordningsförbund. Syftet är att samordna och prioritera rehabiliteringsinsatser så att den enskilde individen uppnår eller förbättrar sin förmåga att utföra förvärvsarbete.

Kommunalförbunden vanligast inom pedagogisk verksamhet och räddningstjänst

Det fanns 168 kommunalförbund 2008 vilket var 10 fler än 2007. 60 av kommunalförbunden är klassade som finansiella samordningsförbund. Den sammanlagda kostnaden för kommunalförbundens verksamhet var 10,8 miljarder kronor, vilket är 1,5 miljarder kronor mer än 2007.

Det finns flest kommunalförbund inom gymnasieskolan och räddningstjänsten. Driftkostnaderna för pedagogiska verksamheter (3,2 miljarder kronor) och räddningstjänsten (2,8 miljarder kronor) tillsammans svarade för mer än hälften av kommunalförbundens totala driftkostnad (tabell 11).

Kommunalförbundens största kostnad är, i likhet med kommunerna, kostnader för personalen. Särskilt inom räddningstjänsten utgör personalkostnaden en stor del med tre fjärdedelar av den totala driftkostnaden, medan personalkostnaden för utbildningsverksamheterna är hälften av den totala driftkostnaden.

Stor ökning av överskottet för kommunalförbunden

Kommunalförbunden hade 2008 totala intäkter på 11,4 miljarder kronor. De största intäkterna, 7,7 miljarder, kommer från förbundens medlemskommuner/landsting. Kommunens kostnad för den verksamhet kommunalförbunden bedriver för kommunens räkning redovisas i kommunernas bokslut som ”köp av verksamhet” och motsvaras i kommunalförbundens redovisning av intäkter från medlemmarna.

Årets resultat för kommunalförbunden visade ett överskott på 95 miljoner kronor för 2008, vilket var en försämring från föregående års resultat med 120 miljoner kronor.

Kommunalförbundens samlade tillgångar var 8,7 miljarder kronor 2008, vilket kan jämföras med 6,4 miljarder kronor året före. Skulderna, som var 5,6 miljarder kronor 2008, har ökat med 1,4 miljarder jämfört med 2007. Avsättningar och eget kapital har ökat med 0,9 miljarder kronor och uppgick till 3,1 miljarder kronor 2008.

⁵ Kommunalförbund är ett offentligrättsligt reglerat samverkansorgan enligt regler i kommunallagen. Medlemmarna överlämnar beslutanderätten i den eller de frågor för vilka kommunalförbundet bildats samt skju-
ter till nödvändiga medel. Ett kommunalförbund kan även ha myndighetsuppgifter.

Tabeller

Teckenförklaring

Explanation of symbols

–	Noll	Zero
0	Mindre än 0,5	Less than 0.5
0,0	Mindre än 0,05	Less than 0.05
..	Uppgift inte tillgänglig eller för osäker för att anges	Data not available
.	Uppgift kan inte förekomma	Not applicable
*	Preliminär uppgift	Provisional figure

1. Kostnader för kommunernas verksamhet 2008. Miljoner kronor

1. Expenditure for municipal activities 2008. SEK millions

	Kostnader totalt	Därav							
		Personal- kostnader	Externa varor	Köp av verksam- het (externa)	Övriga tjänster	Bidrag o transfere- ringar	Externa lokal- hyror	Fördelade kostna- der ¹	Kalkyle- rade kapi- tal kost- nader
Politisk verksamhet									
Nämnd- och styrelseverksamhet	2 642	1 858	44	15	327	64	27	114	193
Stöd till politiska partier	418	22	0	0	10	377	1	3	5
Revision	354	122	2	23	189	0	0	6	13
Övrig politisk verksamhet	1 892	990	32	36	504	189	7	87	47
Summa	5 305	2 992	78	73	1 030	630	35	209	258
Infrastruktur, skydd m.m.									
Fysisk o teknisk planering, bostadsförb.	5 273	3 131	564	130	1 032	61	142	495	..
Näringslivsfrämjande åtgärder	1 736	418	53	122	496	488	28	55	77
Konsument- och energirådgivning	176	117	3	10	23	3	2	11	7
Turistverksamhet	882	221	80	93	184	165	15	38	86
Gator, vägar och parkering	12 492	1 927	4 122	1 814	1 093	247	51	976	2 262
Parker	3 133	914	577	494	284	10	13	509	332
Miljö- och hälsoskydd, myndighetsutövn.	1 479	1 132	38	44	152	14	12	79	8
Miljö, hälsa och hållbar utveckling	1 060	424	172	60	209	98	12	70	15
Alkoholtillstånd m.m.	124	90	2	4	15	1	1	5	7
Räddningstjänst	6 416	2 456	241	1 266	280	1 491	81	239	362
Totalförsvar och samhällsskydd	287	100	23	28	82	20	5	19	10
Summa	33 058	10 930	5 875	4 065	3 850	2 598	362	2 494	2 884
Kulturverksamhet									
Stöd till studieorganisationer	572	20	2	0	9	527	2	7	5
Allmän kulturverksamhet, övrigt	4 009	1 173	201	161	547	983	214	356	374
Bibliotek	3 990	2 059	533	41	290	11	277	426	352
Musikskola / kulturskola	2 160	1 712	61	33	117	4	57	150	26
Summa	10 730	4 964	797	235	963	1 525	550	938	758
Fritidsverksamhet									
Allmän fritidsverksamhet	2 415	381	72	77	107	1 404	79	166	129
Idrotts- och fritidsanläggningar	7 747	1 846	1 114	395	454	171	608	1 512	1 647
Fritidsgårdar	1 978	1 207	132	93	125	71	101	198	51
Summa	12 141	3 434	1 318	566	686	1 646	788	1 877	1 826

1. (forts)

	Kostnader totalt	Därav							
		Personal- kostnader	Externa varor	Köp av verksam- het (externa)	Övriga tjänster	Bidrag o transfere- ringar	Externa lokal- hyror	Fördelade kostna- der ¹	Kalkyle- rade kapi- tal kost- nader
Förskoleverksamhet och skolbarns- omsorg									
Öppen förskola	290	193	9	12	9	1	18	35	13
Förskola	48 117	30 077	1 690	7 834	799	66	1 413	4 214	2 022
Familjedaghem 0 - 12 år	2 525	1 799	23	399	159	14	14	90	27
Öppen fritidsverksamhet	181	116	8	25	3	1	1	25	2
Fritidshem	11 359	7 530	324	1 041	175	9	322	1 302	657
Summa	62 472	39 715	2 054	9 311	1 145	91	1 768	5 667	2 721
Utbildning									
Förskoleklass	4 521	2 739	117	439	91	2	210	558	365
Grundskola	78 238	45 952	3 492	9 570	2 536	71	2 541	9 107	4 969
Obligatorisk särskola	4 372	2 961	88	592	156	2	91	402	80
Gymnasieskola	37 536	16 229	1 835	10 377	1 727	370	1 144	3 204	2 650
Gymnasiesärskola	2 538	1 482	82	513	107	4	45	203	102
Grundläggande vuxenutbildning	781	451	21	136	30	1	30	78	34
Gymnasial vuxenutb. o påbyggnadsutb.	3 092	1 552	107	779	182	3	108	278	83
Särvox	202	144	4	15	7	0	7	16	10
Högskoleutbildning	841	302	45	94	167	44	56	61	71
Svenska för invandrare	1 492	873	40	522	45	2	50	131	..
Uppdragsutbildning	327	213	31	40	61	0	11	18	..
Summa	133 940	72 898	5 862	23 077	5 109	499	4 293	14 055	8 147
Primärvård	388	123	10	190	16	0	1	58	..
Hälso- och sjukvård Gotland	2 122	623	386	841	109	1	3	103	56
Färdtjänst/riksfärdtjänst	1 839	107	3	1 367	238	82	2	26	14
Vård och omsorg om äldre och funk- tionshindrade									
Vård och omsorg enligt SoL och HSL	98 159	63 674	3 364	12 725	2 690	1 179	3 629	8 033	2 865
Insatser enligt LSS och LASS	43 097	28 268	710	4 839	1 023	4 004	955	2 529	769
Förebyggande verksamhet	2 199	1 227	195	95	99	132	162	245	44
Summa	143 455	93 169	4 269	17 659	3 812	5 315	4 746	10 807	3 678
Individ- och familjeomsorg									
Missbrukarvård för vuxna									
Institutionsvård för vuxna missbrukare	2 357	597	40	1 397	82	81	56	80	24
Familjehemsvård för vuxna missbrukare	174	70	1	81	19	1	4	5	..
Öppna insatser för vuxna missbrukare	3 121	1 600	90	470	221	156	257	259	68
Summa	5 651	2 267	131	1 948	322	238	317	344	84
Barn och ungdomsvård									
Institutionsvård för barn och unga	4 742	1 038	35	3 272	144	80	39	127	7
Familjehemsvård för barn och unga	4 077	2 393	24	642	742	56	22	117	81
Öppna insatser för barn och unga	4 378	2 731	69	571	405	93	98	266	145
Summa	13 198	6 162	128	4 485	1 291	229	159	511	233
Övrig individ- och familjeomsorg									
Övrig vuxenvård	1 332	582	35	309	76	89	133	61	48
Ekonomiskt bistånd	10 037	1 754	35	45	179	7 605	76	196	147
Summa Individ- och familjeomsorg	30 219	10 765	329	6 787	1 868	8 161	685	1 112	512
Familjerätt	597	430	7	42	46	2	11	33	26
Särskilt riktade insatser									
Flyktmottagande	4 278	1 074	66	297	188	2 040	74	259	279
Arbetsmarknadsåtgärder	6 573	5 399	251	171	270	148	127	353	..
Summa	10 849	6 473	317	468	458	2 188	201	612	133
Summa egentlig verksamhet	447 115	246 623	21 305	64 680	19 330	22 738	13 445	37 990	21 004

1. (forts)

	Kostnader totalt	Därav							
		Personal- kostnader	Externa varor	Köp av verksamhet (externa)	Övriga tjänster	Bidrag o transfere- ringar	Externa lokal- hyror	Fördelade kostna- der ¹	Kalkyle- rade kapi- tal kost- nader
Näringsliv och bostäder									
Arbetsområden och lokaler	2 654	291	684	59	375	15	196	380	654
Hamnverksamhet	548	59	108	33	44	0	2	20	283
Kommersiell verksamhet	745	294	342	82	122	10	21	95	..
Bostadsverksamhet	2 911	262	333	86	167	7	218	447	1 390
Summa	6 858	906	1 467	259	708	32	437	942	2 107
Kommunikationer									
Flygtrafik	282	31	18	18	16	158	0	4	37
Buss, bil och spårbunden trafik	5 246	85	25	1 664	176	3 157	15	41	83
Sjötrafik	89	41	14	14	11	0	0	2	7
Summa	5 616	157	57	1 696	203	3 315	15	46	127
Energi, vatten och avfall									
Elförsörjning + gasförsörjning	663	41	237	85	172	0	3	64	62
Fjärrvärmeförsörjning	425	27	224	11	22	0	15	19	108
Vattenförsörjning och avloppshantering	8 636	1 576	2 413	805	993	7	20	799	2 022
Avfallshantering	5 453	659	463	2 691	1 011	8	13	294	313
Summa	15 177	2 303	3 337	3 592	2 198	15	51	1 176	2 508
Summa affärsverksamhet	27 652	3 366	4 861	5 547	3 109	3 362	503	2 161	4 743
Summa driftverksamhet	474 767	249 989	26 166	70 227	22 346	26 100	13 948	40 151	25 840
1) Externa kostnader för gemensamma verksamheter och lokaler		15 757	8 741	1 798	8 165	298	5 391		

1B. Kostnader för kommunernas verksamhet 2003 – 2008. Löpande priser

1B. Expenditure for municipal activities, 2003 – 2008. Current prices

	Kostnader, miljoner kronor						Förändring kostnader, %		
	År 2003	År 2004	År 2005	År 2006	År 2007	År 2008	2005- 2006	2006- 2007	2007- 2008
Politisk verksamhet	4 605	4 553	4 533	4 804	5 003	5 305	6,0	4,1	6,0
Infrastruktur, skydd m.m.	26 789	27 910	28 649	30 522	31 174	33 058	6,5	2,1	6,0
Kulturverksamhet	9 186	9 252	9 567	9 742	10 279	10 730	1,8	5,5	4,4
Fritidsverksamhet	9 844	10 026	10 458	10 964	11 596	12 141	4,8	5,8	4,7
Förskoleverksamhet och skolbarns- omsorg	46 522	48 125	51 168	54 594	58 433	62 472	6,7	7,0	6,9
Förskoleklass	3 876	3 788	3 958	4 100	4 352	4 521	3,6	6,1	3,9
Grundskola inkl. obligatorisk särs.	75 120	76 730	78 490	79 140	80 344	82 610	0,8	1,5	2,8
Gymnasieskola inkl. gymnasiesärs.	29 539	30 847	32 632	35 168	37 635	40 074	7,8	7,0	6,5
Kommunal vuxenutbildning	5 197	4 870	4 644	4 535	4 086	3 873	-2,3	-10,3	-4,8
Övrig utbildning	2 095	2 092	2 101	2 232	2 668	2 862	6,2	19,5	7,3
Primärvård och									
Hälsö- och sjukvård Gotland	1 329	1 128	1 299	1 410	2 343	2 509	8,5	66,2	7,1
Färdtjänst / riksfärdtjänst	1 657	1 634	1 701	1 714	1 793	1 839	0,8	4,6	2,6
Äldreomsorg	78 280	79 475	80 256	83 458	86 829	91 733	4,0	4,0	5,7
Funktionshindrade	37 964	40 129	42 429	44 970	48 126	51 682	6,0	7,0	7,4
Missbrukarvård för vuxna	4 562	4 604	4 678	5 012	5 334	5 651	7,1	6,4	5,9
Barn och ungdomsvård	10 593	10 920	11 244	11 444	12 273	13 198	1,8	7,2	7,5
Övrig vuxenvård	1 519	1 398	1 558	1 356	1 181	1 332	13,0	-12,9	12,83
Ekonomiskt bistånd	9 502	9 854	9 864	9 795	9 573	10 037	-0,7	-2,3	4,8
Familjerätt	437	459	491	533	586	597	8,6	9,9	1,9
Flyktmottagande	2 315	2 060	1 590	2 221	3 338	4 278	39,7	50,3	28,2
Arbetsmarknadsåtgärder	5 184	5 122	5 369	7 586	8 333	6 572	41,3	9,8	-21,1
Summa egentlig verksamhet	366 060	374 976	386 679	405 446	425 261	447 115	4,9	4,9	5,1
Näringsliv och bostäder	5 334	5 237	5 233	6 365	6 188	6 858	21,6	-2,8	10,8
Kommunikationer	4 056	4 283	4 511	4 576	4 971	5 616	1,4	8,6	13,0
Energi, vatten och avfall	13 697	13 570	14 030	14 975	15 466	15 177	6,7	3,3	-1,9
Summa affärsverksamhet	23 087	23 090	23 774	25 916	26 625	27 652	9,0	2,7	3,9
Summa driftverksamhet	389 147	398 066	410 453	431 362	451 886	474 767	5,1	4,8	5,1

2. Intäkter och nettokostnader för kommunernas verksamhet 2008. Miljoner kronor

2. Revenues and net expenditure for municipal activities 2008. SEK millions

	Intäkter totalt	Därav				Netto- kostnad	Föränd- ring av netto- kostna- den 2007- 2008, procent
		Taxor och avgifter	Externa bostads o lokalhyror	Övriga externa intäkter	Varav Driftbidrag fr. staten och AMS		
Politisk verksamhet							
Nämnd- och styrelseverksamhet	35	10	1	24	..	2 607	0,1
Stöd till politiska partier	4	0	0	4	..	414	3,2
Revision	12	5	0	7	..	342	2,8
Övrig politisk verksamhet	96	19	8	69	..	1 796	24,0
Summa	146	34	9	103	35	5 159	7,8
Infrastruktur, skydd m.m.							
Fysisk o.teknisk planering, bostadsförbättr.	2 437	1 314	204	919	..	2 836	6,4
Näringslivsfrämjande åtgärder	371	42	28	301	..	1 366	5,4
Konsument- och energirådgivning	71	5	0	66	..	105	5,1
Turistverksamhet	267	85	27	155	..	615	8,3
Gator, vägar och parkering	3 046	1 817	41	1 188	148	9 446	10,7
Parker	455	41	121	293	..	2 678	4,3
Miljö- och hälsoskydd, myndighetsutövning	590	514	0	76	..	889	1,2
Miljö, hälsa och hållbar utveckling	395	52	2	341	..	666	30,3
Alkoholtillstånd m.m.	109	82	0	27	..	15	-14,5
Räddningstjänst	554	176	61	317	..	5 862	6,1
Totalförsvaret och samhällsskydd	232	9	1	222	..	55	-15,0
Summa	8 527	4 137	485	3 905	1 108	24 531	8,0
Kulturverksamhet							
Stöd till studieorganisationer	2	1	1	0	...	568	2,7
Allmän kulturverksamhet, övrigt	802	129	74	599	..	3 209	7,9
Bibliotek	265	74	8	183	..	3 724	2,9
Musikskola / kulturskola	296	242	2	52	..	1 864	4,3
Summa	1 365	446	85	834	229	9 365	4,8
Fritidsverksamhet							
Allmän fritidsverksamhet	127	33	20	74	..	2 288	2,9
Idrotts- och fritidsanläggningar	1 600	776	257	567	..	6 146	5,5
Fritidsgårdar	133	25	12	96	..	1 845	4,4
Summa	1 861	834	289	738	87	10 279	4,7
Förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg							
Öppen förskola	11	1	1	9	..	279	4,9
Förskola	7 259	3 519	42	3 698	..	40 857	8,6
Familjedaghem 0 - 12 år	317	230	0	87	..	2 209	-2,8
Öppen fritidsverksamhet	24	13	2	11	..	157	4,5
Fritidshem	2 325	1 749	2	574	..	9 035	4,1
Summa	9 936	5 512	45	4 379	3 762	52 536	7,3
Utbildning							
Förskoleklass	58	5	0	53	26	4 463	3,8
Grundskola	2 254	112	53	2 089	958	75 984	2,5
Obligatorisk särskola	82	11	0	71	25	4 290	1,3
Gymnasieskola	1 827	182	65	1 580	474	35 709	5,9
Gymnasiesärskola	94	6	0	88	30	2 444	10,0
Grundläggande vuxenutbildning	30	2	0	28	2	751	-5,3
Gymnasial vuxenutb. o påbyggnadsutb.	374	20	5	349	220	2 718	-1,9
Särvox	4	0	0	4	3	198	9,9
Högskoleutbildning	451	11	14	426	..	390	6,5
Svenska för invandrare	206	9	0	197	..	1 286	18,1
Uppdragsutbildning	305	14	4	287	..	22	108,6
Summa	5 685	372	141	5 172	2 355	128 255	3,5
Primärvård	244	15	0	229	..	144	-16,4
Hälsö- och sjukvård Gotland	1 067	61	2	1 004	..	1 055	9,4
Färdtjänst/riksfärdtjänst	109	84	1	24	..	1 730	3,0

2. (forts)

	Intäkter totalt	Därav				Netto- kostnad	Föränd- ring av netto- kostna- den 2007- 2008, procent
		Taxor och avgifter	Externa bostads o lokalhyror	Övriga externa intäkter	Varav Driftbidrag fr. staten och AMS		
Vård och omsorg om äldre och funk- tionshindrade							
Vård och omsorg enligt SoL och HS	11 890	3 587	3 628	4 675	..	86 269	5,6
Insatser enligt LSS och LASS	10 624	154	670	9 800	..	32 473	8,9
Förebyggande verksamhet	498	52	36	410	..	1 701	7,5
Summa	23 012	3 793	4 334	14 885	10 549	120 443	6,5
<i>Därav äldreomsorg</i>	11 850	3 419	3 441	4 990	..	80 315	5,7
<i>omsorg om funktionshindrade</i>	11 162	374	893	9 895	..	40 128	8,1
Individ- och familjeomsorg							
Missbrukarvård för vuxna							
Institutionsvård för vuxna missbrukare	260	50	7	203	..	2 097	1,8
Familjehemsvård för vuxna missbrukare	11	1	1	9	..	163	18,6
Öppna insatser för vuxna missbrukare	505	26	247	232	..	2 616	3,6
Summa	776	77	255	444	165	4 875	3,3
Barn och ungdomsvård							
Institutionsvård för barn och unga	373	26	3	344	..	4 369	3,1
Familjehemsvård för barn och unga	192	18	2	172	..	3 885	6,4
Öppna insatser för barn och unga	286	10	20	256	..	4 092	9,1
Summa	851	54	25	772	368	12 347	6,1
Övrig individ- och familjeomsorg							
Övrig vuxenvård	242	12	105	125	..	1 090	10,4
Ekonomiskt bistånd	418	40	24	354	..	9 619	5,1
Summa Individ- och familjeomsorg	2 287	183	409	1 695	674	27 932	5,4
Familjerätt	27	9	1	17	..	570	2,3
Särskilt riktade insatser							
Flyktingmottagande	4 715	27	18	4 670	4 589	-437	1,2
Arbetsmarknadsåtgärder	3 208	41	7	3 160	2 641	3 365	4,8
Summa	7 923	68	25	7 830	7 230	2 927	5,4
Summa egentlig verksamhet	62 189	15 548	5 826	40 815	..	384 926	5,5
Näringsliv och bostäder							
Arbetsområden och lokaler	2 128	85	1 006	1 037	..	526	-266,7
Hamnverksamhet	514	193	18	303	..	35	266,7
Kommersiell verksamhet	928	79	70	779	..	-183	126,1
Bostadsverksamhet	2 070	18	628	1 424	..	841	49,2
Summa	5 639	375	1 722	3 542	..	1 219	589,7
Kommunikationer							
Flygtrafik	69	18	3	48	..	213	76,3
Buss, bil och spårbunden trafik	922	210	13	699	..	4 324	16,1
Sjötrafik	79	23	0	56	..	10	-75,0
Summa	1 070	251	16	803	..	4 547	17,1
Energi, vatten och avfall							
Elförsörjning + gasförsörjning	1 022	677	0	345	..	-358	12,3
Fjärrvärmeförsörjning	397	295	25	77	..	28	125,6
Vattenförsörjning och avloppshantering	8 122	7 833	7	282	..	514	-13,2
Avfallshantering	5 288	4 984	6	298	..	164	-10,0
Summa	14 829	13 789	38	1 002	..	348	-25,6
Summa affärsverksamhet	21 538	14 415	1 776	5 347	220	6 114	35,0
Summa driftverksamhet	83 727	29 963	7 602	46 162	26 732	391 040	5,9

1) Ersättning från försäkringskassan för personlig assistans enligt LASS

3. Köp av verksamhet, entreprenader efter verksamhetsområde och säljare 2008. Miljoner kronor

3. Purchases and contracted work, by area of activity and seller, 2008. SEK millions

	Totalt	Därav						Enskilda
		Före- ningar och stiftel- ser	Kom- mun- ägda företag	Övriga företag	Kommu- nal för- bund m.m. ¹	Lands- ting	Staten	
Politisk verksamhet	73	3	4	36	23	2	0	5
Infrastruktur, skydd m.m.	4 065	38	700	1 978	1 251	3	78	17
Kulturverksamhet	235	47	46	103	26	4	2	7
Fritidsverksamhet	565	141	100	312	7	1	0	4
Förskoleverksamhet o skolbarnsomsorg	9 311	4 409	51	4 741	..	7	20	112
Förskoleklass	439	150	9	263	11	1	1	4
Grundskola	9 570	3 014	279	5 910	130	43	87	107
Obligatorisk särskola	592	68	40	435	36	2	8	3
Gymnasieskola	10 377	1 044	245	5 983	2 433	522	24	126
Gymnasiesärskola	513	53	7	232	162	54	1	4
Kommunal vuxenutbildning	915	43	27	703	129	5	3	5
Övrig utbildning	671	45	11	568	81	2	11	6
Färdtjänst	1 367	0	0	1 367	0	0	0	0
Hälsö- o sjukvård, primärvård	1 031	0	567	117	0	394	0	0
Vård och omsorg om äldre och funktionsh.	17 659	2 402	862	13 513	301	262	84	235
Därav äldreomsorg	11 139	..	..	..	..	..	..	..
funktionshindrade	6 520	..	..	..	..	..	..	..
Missbrukarvård för vuxna	1 947	272	4	1 198	90	42	322	104
därav institutionsvård	1 400	136	2	831	67	24	316	77
Barn och ungdomsvård	4 485	225	49	2 968	70	68	669	436
därav institutionsvård	3 280	150	36	2 110	53	45	649	237
Övrig IFO inkl. familjerätt	397	50	6	298	69	6	4	14
Flyktingmottagande	297	32	20	202	31	2	0	27
Arbetsmarknadsåtgärder	171	34	10	110	..	2	13	3
Affärsverksamhet	5 547	15	1 939	3 368	197	15	6	7
Summa	70 227	12 085	4 977	44 405	4 764	1 437	1 333	1 226
Gemensamma verksamheter	1 915	39	684	948	204	28	5	6
Totalsumma	72 142	12 124	5 661	45 353	4 968	1 465	1 338	1 232

1) Köp av verksamhet från andra kommuner är netto redovisade.

4. Bidrag och transfereringar efter verksamhetsområde och bidragsmottagare 2008. Miljoner kronor

4. Grants and transfer payments by area of activity and grant recipient, 2008. SEK millions

	Totalt	Därav						Enskilda ¹⁾
		Före- ningar och stiftel- ser	Kom- mun- ägda företag	Övriga företag o organi- sationer	Andra kom- muner och kom- munal- förbund	Lands- ting	Staten, försäk- rings- kassan	
Politisk verksamhet	630	345	48	104	122	1	2	8
Infrastruktur, skydd m.m.	2 598	367	329	258	1 515	6	47	76
Kulturverksamhet	1 525	991	290	165	7	45	5	22
Fritidsverksamhet	1 646	1 513	47	66	7	2	3	8
Förskolev. och skolbarnsomsorg	91	37	0	33	0	0	1	20
Utbildning	499	50	14	54	16	5	21	339
Hälso.- o sjukvård, primärvård	1	0	0	1	0	0	0	0
Färdtjänst	82	0	0	0	0	0	0	82
Vård och omsorg om äldre och funktionsh.	5 315	186	33	147	23	9	3 878	1 039
Missbrukarvård för vuxna	238	171	0	7	6	2	3	49
Barn och ungdomsvård	229	53	0	11	8	2	3	152
Övrig IFO inkl. familjerätt	7 696	84	1	26	4	5	9	7 567
Flyktningmottagande	2 040	4	1	5	4	0	6	2 020
Arbetsmarknadsåtgärder	148	83	5	15	15	2	3	25
Affärsverksamhet	3 362	33	2 534	716	67	3	3	6
Summa	26 100	3 917	3 302	1 608	1 794	82	3 984	11 413
Gemensamma verksamheter	419	137	48	75	67	4	75	14
Totalsumma	26 519	4 054	3 350	1 683	1 861	86	4 059	11 427

1) Bidrag till enskilda och bostadssociala bidrag.

5. Externa utgifter 2008. Miljoner kronor

5. External expenditures, 2008. SEK millions

Inköp av anläggningstillgångar		Tjänster	
Inköp av finansiella anläggningstillgångar	3 569	Husbyggnadsentreprenader	16 421
Inköp av maskiner o inventarier	4 801	Anläggnings- och reparationsentreprenader	15 415
Inköp av mark, byggnader o. tekniska anlägggn.	3 441	Entreprenad o köp av huvudverksamhet	75 000
Summa	11 811	Entreprenad o köp av stödverksamhet	7 532
Bidrag och transfereringar		Konsulttjänster	7 669
Bidrag till enskilda	10 533	Tillfälligt inhyrd personal	667
<i>Därav anhörigbidrag</i>	<i>152</i>	Hyra / leasing av anläggningstillgångar	3 063
<i>Därav vårdnadsbidrag barnomsorg</i>	<i>32</i>	Tele-, It-kommunikation o. postbefordran	2 358
Bostadssociala bidrag	1 008	Reparation o underhåll av mask. o inventarier	1 353
Bidrag till föreningar, företag m.fl.	14 911	Transporter	1 879
<i>Därav ersättning till FK för personlig assistent</i>	<i>3 850</i>	Lokalhyror	20 627
Summa	26 452	Markhyror	105
Personal		Försäkringsavgifter och riskkostnader	3 975
Löner mm.	190 782	<i>Därav försäkringsavgifter</i>	<i>816</i>
<i>Därav Sjuklön</i>	<i>2 469</i>	<i>självriser</i>	<i>132</i>
Sociala avgifter enl. lag och avtal	69 331	<i>kundförluster m.m.</i>	<i>333</i>
Pensionsutbetalningar	6 631	<i>infriad borgen</i>	<i>19</i>
Pensionsförsäkringsavgifter, förvaltningsavg.	922	<i>avgifter</i>	<i>1 429</i>
<i>Därav pensionsförsäkringslösningar för FÅP</i>	<i>372</i>	<i>fordonsskatt och fastighetsskatt</i>	<i>328</i>
Pensionsutbetalningar individuell del	8 208	Övriga tjänster	16 635
Summa	275 874	Summa	172 699
Material		Finansiella kostnader	
Bränsle, energi och vatten	9 781	Räntekostnader (på lån)	8 784
<i>Därav vatten och avlopp</i>	<i>358</i>	Räntekostn. för lev.skulder o bankkostnader	174
Livsmedel	5 885	Valutakursförluster o övriga finansiella kostn.	540
Kontorsmaterial	475	Summa	9 498
Övrigt material	12 768	Extraordinära kostnader	
Summa	28 909	<i>Därav bidrag till bostadsföretag</i>	<i>17</i>
		Utgifter i samband med att avsättningar ianspråktagits	145
		Summa externa utgifter ¹⁾	525 409

1) Nettoeredovisning: Följande poster är exkluderade från externa utgifter

Inkomstutjämningsavgift	3 654
Regleringsavgift	4 199
Kostnadsutjämningsavgift	5 237
Avgift till LSS-utjämnningen	2 228
Summa	15 318

6. Externa inkomster 2008. Miljoner kronor**6. External revenues, 2008. SEK millions****Försäljning av tillgångar m.m.**

Förs.pris maskiner och inventarier	237
Förs.pris mark, byggnader o tekn.anläggningar.	10 230
Förs.pris exploateringsfastigheter.anläggningstillg.	524
Förs.pris finansiella anläggningstillgångar	1 548
Förs.pris övriga anläggningstillgångar	176
Försäljning exploateringsfastigheter omsättningstillg.	1 586
Försäljning övrigt (tex.tomträtter) omsättningstillg.	237
Försäljningsmedel	6 900
Summa	21 438

Taxor och avgifter

Förrättnings- och granskningsavgifter	1 639
Anslutningsavgifter	806
Taxor och avgifter, övrigt	29 252
Summa	31 697

Hyror och arrenden

Bostads- och lokalyror	10 789
Markhyror och arrenden mm.	3 783
Hyror och arrenden, övrigt	1 208
Summa	15 780

Bidrag

Driftbidrag från staten	14 249
Driftbidrag från AF	3 709
Driftbidrag från kommuner o landsting	1 881
Ersättning från försäkringskassan	8 774
Momsb. för köp av ej skattepliktig verksamhet	3 645
Statliga investeringsbidrag	824
EU-bidrag	420
Övriga bidrag	1 622
Summa	35 124

Försäljning av verksamhet m.m.

Försäljning av verksamhet o entreprenader	
till annan kommun	9 888
till landsting	501
till övriga	4 892
Summa	15 281

Skatteintäkter

Allmän kommunalskatt	333 351
Slutavräkning för år 2007 inkl. justering av	
slutavräkning för år 2006	-2 835
Övriga skatter	129
Summa	330 645

Bidrag från utjämningsystemen och generella statliga bidrag

Bidrag netto ¹⁾	46 281
Övriga bidrag från staten	-62
Summa	46 219

Fastighetsavgift

	12 060
--	---------------

Finansiella intäkter

Utdelning på aktier och andelar	1 490
Ränteintäkter	11 341
Ränteintäkter på kundfordringar	95
Valutakursvinster o övriga finansiella intäkter	545
Summa	13 471

Bidrag från bostadsdelegationen

	1
--	----------

Summa externa inkomster

	521 716
--	----------------

1) Från bidrag från utjämningsystemen och generella statliga bidrag brutto (61 580 mnkr) är 15 318 mnk exkluderade vilket ger bidrag netto 46 281 mnkr.

7A. Investeringsutgifter och investeringsinkomster efter verksamhetsområde 2008. Miljoner kronor

7A. Investment expenditures and investment income, by area of activity, 2008. SEK millions

Verksamhetsblock/-områden	Investe- rings- utgifter	Därav			Investe- ringsin- komster	Därav Statliga investe- ringsbidrag
		Entreprena- der, kon- sult- tjänster	Inköp av maskiner o inventarier	Inköp av mark, byggn. anlägggn.		
Summa politisk verksamhet	49	8	12	11	3	2
Infrastruktur, skydd m.m.						
Fysisk o. teknisk planering, bostadsförbättr.	2 146	1 205	52	712	304	74
Näringsl.främj.åtg, turistv.o konsum.-ener.råd	70	42	11	2	15	8
Gator, vägar och parkering	5 959	5 006	137	68	635	285
Parker	637	434	50	5	28	12
Miljö- och hälsoskydd och alkoholtillstånd	29	14	7	0	9	7
Räddningstjänst	305	84	180	2	14	12
Totalförsvaret och samhällsskydd	21	13	5	1	9	8
Summa	9 167	6 798	442	790	1 015	406
Kultur och fritid	2 400	1 785	330	71	143	42
Förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg	1 114	858	160	18	5	3
Utbildning						
Förskoleklass	172	124	23	0	2	0
Grundskola inkl obligatorisk särskola	2 023	1 366	441	36	47	21
Gymnasieskola inkl gymnasiesärskola	1 043	564	391	4	10	4
Övrig utbildning	92	33	50	0	1	0
Summa	3 330	2 087	905	40	60	25
Hälso- och sjukvård inkl. Primärvård	55	21	20	0	9	0
Vård och omsorg om äldre o funktionshindrade	1 234	738	370	17	39	16
Individ o familjeomsorg	79	25	32	0	4	4
Särskilt riktade insatser	61	19	13	1	2	1
Summa egentlig verksamhet	17 489	12 339	2 284	948	1 280	499
Näringsliv och bostäder						
Arbetsområden och lokaler	1 610	771	11	671	171	40
Hamnverksamhet	418	324	1	69	19	3
Kommersiell verksamhet	158	92	9	19	26	3
Bostadsverksamhet	2 415	1 829	2	271	72	4
Summa	4 601	3 016	23	1 030	288	50
Kommunikationer						
Flygtrafik	33	17	9	4	13	10
Buss, bil och spårbunden trafik	153	107	23	1	64	50
Sjötrafik	2	1	0	0	0	0
Summa	188	125	32	5	77	60
Energi, vatten och avfall						
El- och gasförsörjning	171	39	9	9	4	2
Fjärrvärmeförsörjning	133	101	12	0	15	5
Vattenförsörjning och avloppshantering	3 580	2 611	101	171	292	24
Avfallshantering	354	206	83	7	18	8
Summa	4 238	2 957	205	187	329	39
Gemensamma lokaler	8 077	6 457	122	1 023	213	134
Gemensamma verksamheter	2 281	988	857	76	72	32
Summa	36 874	25 882	3 523	3 269	2 259	814

7B. Exploateringsverksamhet 2008. Miljoner kronor

7B. Land development, 2008. SEK millions

Verksamhetsblock/-områden	Exploa- terings- utgifter	Därav			Exploa- teringsin- täkter	Därav Förs.av exploa- terings- fastigheter
		Entrepren- ader	Konsulter	Inköp av Exploa- teringsmark		
Exploateringsverksamhet	1 745	861	168	235	2 135	1 781

8A. Resultaträkning för kommun 2003 – 2008. Miljoner kronor

8A. Income statement for municipalities, 2003 – 2008. SEK millions

	År 2003	År 2004	År 2005	År 2006	År 2007	År 2008
Verksamhetens intäkter	90 168	95 142	96 390	104 175	104 986	107 350
Verksamhetens kostnader	-387 508	-398 062	-411 027	-433 204	-454 811	-476 618
<i>Därav pensionsutbetalningar, individuell del</i>	<i>-6 047</i>	<i>-6 706</i>	<i>-6 583</i>	<i>-6 844</i>	<i>-7 745</i>	<i>-8 271</i>
<i>därav förändrad pensionsavsättning</i>	<i>-780</i>	<i>-800</i>	<i>-1 297</i>	<i>-886</i>	<i>-2 741</i>	<i>-1 897</i>
Avskrivningar	-13 284	-13 414	-13 592	-14 281	-14 503	-15 162
Verksamhetens nettokostnader	-310 624	-316 334	-328 230	-343 310	-364 328	-384 430
Skatteintäkter	269 812	277 003	285 296	302 350	314 941	330 645
Generella statsbid. och utjämning m.m. netto	39 296	38 650	..	..	..	..
Utgjämningssystemen, generella statliga bidrag	..	..	48 306	50 430	55 665	46 200
Fastighetsavgift	..	..	..	..	..	12 060
Finansiella intäkter	11 211	10 130	9 923	10 614	12 382	13 586
<i>därav återföring av neds. av finans. tillg.</i>	<i>1 147</i>	<i>351</i>	<i>315</i>	<i>80</i>	<i>99</i>	<i>96</i>
Finansiella kostnader	-8 036	-7 034	-6 257	-6 745	-8 560	-11 037
<i>därav ränta på pensionsavsättning</i>	<i>-306</i>	<i>-339</i>	<i>-238</i>	<i>-261</i>	<i>-313</i>	<i>-406</i>
<i>därav nedskr./värdep. av finansiella tillgångar</i>	<i>..</i>	<i>..</i>	<i>-9</i>	<i>-62</i>	<i>-71</i>	<i>-1211</i>
Resultat före extraordinära poster	1 659	2 415	9 038	13 339	10 100	7 024
Extraordinära intäkter	1 571	3 659	4 573	9 299	13 899	1 124
Extraordinära kostnader	-1 191	-859	-2 199	-3 272	-1 990	-1 941
Årets resultat	2 039	5 215	11 412	19 366	22 009	6 207

8B. Resultaträkning för kommunkoncernen 2003 – 2008. Miljoner kronor

8B. Income statement for municipal groups, 2003 – 2008. SEK millions

	År 2003	År 2004	År 2005	År 2006	År 2007	År 2008
Verksamhetens intäkter	181 198	190 064	196 109	210 166	222 645	234 345
Verksamhetens kostnader	-448 133	-459 254	-476 914	-508 746	-530 562	-558 612
Avskrivningar	-27 098	-27 915	-28 369	-29 579	-31 186	-33 131
Verksamhetens nettokostnader	-294 033	-297 105	-309 174	-328 159	-339 103	-357 398
Skatteintäkter	269 812	277 003	285 296	302 350	314 914	330 645
Generella statsbid. o utjämning m.m. netto	39 296	38 650	..	..	..	..
Utgjämningssystem, generella statliga bidrag	..	..	48 306	50 430	55 665	46 200
Fastighetsavgift	..	..	..	..	..	12 060
Finansiella intäkter	5 514	4 655	4 166	4 876	5 955	6 099
Finansiella kostnader	-16 619	-14 660	-13 085	-13 176	-15 706	-19 186
Resultat före extraordinära poster	3 970	8 543	15 509	16 321	21 752	18 420
Extraordinära intäkter	803	906	2 461	304	2 691	904
Extraordinära kostnader	-874	-797	-2 228	-923	-1 955	-1 933
Skattekostnader	-1 026	-2 057	-1 782	-1 522	-1 562	-2 486
Årets resultat	2 873	6 595	13 960	14 180	20 926	14 905

9. Balansräkning för kommun och kommunkoncern 2008. Miljoner kronor

9. Balance sheet for municipalities and municipal groups, 2008. SEK millions

Balansräkningsposter	Kommunen	Koncernen	Balansräkningsposter	Kommunen	Koncernen
Immateriella anläggningstillgångar	235	2 282	Eget kapital		
Materiella anläggningstillgångar			Eget kapital, ingående värde	293 365	329 618
Mark, byggn. och tekn. anläggningar	266 191	650 686	Årets resultat	6 079	14 816
Maskiner och inventarier	16 772	86 257	Summa	303 697	345 769
Summa	282 963	736 943	Avsättningar		
Finansiella anläggningstillgångar			Avsättn. för pensioner o likn. förpliktelser	13 604	22 081
Aktier och andelar, bostadsrätter	28 344	9 881	Avsättning för löneskatt	3 246	3 291
<i>Därav i kommunens koncernföretag</i>	<i>15 891</i>	<i>..</i>	Avsättning för återställande av avfallstipp	1 601	2 073
Obligationer, förlagsbevis m.m. samt certifik.	9 554	9 910	Andra avsättningar	11 669	27 740
Grundfondskapital och div. värderegl.	-267	-179	Summa	28 519	53 112
Långfristiga fordringar	138 904	12 210	Långfristiga skulder		
<i>Därav hos koncernföretag</i>	<i>123 762</i>	<i>..</i>	Lån i banker och kreditinstitut	113 613	306 668
Summa	176 535	31 822	Lån i utländsk valuta	7	7
Förråd, lager, exploateringsfastigh.	5 974	9 451	Långfristiga skulder till koncernföretag	1 388	..
Kortfristiga fordringar o placeringar			Checkkredit, övriga långfristiga skulder	5 230	10 030
Kundfordringar	7 795	15 844	Långfristig leasingsskuld	1 190	1 847
<i>Därav kundfordr. hos koncernföretag</i>	<i>742</i>	<i>..</i>	Summa	121 428	318 552
Diverse kortfristiga fordringar	54 279	18 553	Kortfristiga skulder		
<i>Därav fordringar hos staten</i>	<i>3 340</i>	<i>2 236</i>	Skulder till kreditinstitut o kunder	35 162	32 336
<i>kortfr. fordr. hos koncernföretag</i>	<i>7 759</i>	<i>..</i>	<i>Därav till koncernföretag</i>	<i>4 097</i>	<i>..</i>
Förutbetalda kostnader o uppl. intäkter	16 795	17 342	Leverantörsskulder	20 720	30 345
Aktier och andelar	1 696	2 967	<i>Därav till koncernföretag</i>	<i>1 655</i>	<i>..</i>
Obligationer, förlagsbevis m.m.	9 153	4 672	Skulder till staten	3 593	3 923
Certifikat	2 997	2 757	Upplupna semesterlöner	15 022	..
Nedskr. värdering av kortfristiga plac	-535	-459	Upplupen särskild löneskatt individuell del	2 315	..
Summa kortfr. fordr. och placeringar	92 180	61 676	Upplupen pensionskostnad individuell del	8 197	..
Kassa och bank	17 505	26 352	Övriga kortfristiga skulder	36 739	84 489
			Summa	121 748	151 093
Summa tillgångar	575 392	868 526	Skulder avsättningar och eget kapital	575 392	868 526

10. Borgensförbindelser och övriga ansvarsförbindelser 2003 – 2008. Miljoner kronor

10. Guarantees and other surety, 2003 – 2008. SEK millions

	År 2003	År 2004	År 2005	År 2006	År 2007	År 2008
Kommunens borgens- o förlustansvar för egna hem o småhus	2 242	1 894	1 518	1 225	955	754
Borgen o andra förpliktelser gentemot kommunala bostadsföretag	109 787	108 300	108 606	107 925	108 052	108 519
Borgen o andra förplikt. gentemot övriga bostadsföretag/föreningar	7 964	8 088	7 849	7 971	7 841	7 215
Borgen o andra förpliktelser gentemot övriga kommunala företag	37 391	38 767	40 993	44 003	47 783	53 261
Övriga ansvarsförbindelser	6 948	8 224	7 558	6 498	6 966	9 335
Summa ansvarsförbindelser	164 062	165 273	166 524	167 622	171 597	179 084
Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulder el. avsättningar	123 453	126 162	126 899	138 961	161 591	161 201
Löneskatt pensionsförpliktelser	29 551	30 101	30 428	33 489	39 196	39 015

11. Kostnader och intäkter för kommunalförbundens verksamhet 2008. Miljoner kronor**11. Expenditures and revenues for municipal associations, 2008. SEK millions**

Verksamhetsområden	Drift-kostnader ¹⁾	Därav	Drift-intäkter ¹⁾	Därav
		personal-kostnader		intäkter från medlemskommuner
Räddningstjänst	2 820	2 105	2 935	2 610
Övrig infrastruktur	1 363	431	1 341	782
Fritid och kultur	304	80	223	123
Pedagogisk verksamhet	3 193	1 563	3 283	2 541
Vård och omsorg	482	63	512	490
Individ och familj	83	59	86	38
Arbetsmarknadsåtgärder	220	25	220	219
Kommunikationer	521	57	520	176
Energi, vatten och avfall	1 373	325	1 716	396
Näringsliv och bostäder	25	1	28	3
Adm. av gemensamma verks.	404	190	513	368
Kommunalförbundens verksamheter totalt	10 786	4 898	11 377	7 747

1) De finansiella samordningsförbunden finansieras till 50 % av staten, därför har endast de 50% som finansieras från kommun- och landstingssektorn medräknats i dessa tabeller.

12. Resultaträkning för kommunalförbunden 2003 – 2008. Miljoner kronor**12. Income statement for municipal associations, 2003 – 2008. SEK millions**

Resultaträkningsposter	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Verksamhetens intäkter	6 209	7 118	8 025	9 205	9 837	11 423
Verksamhetens kostnader	-5 949	-6 694	-7 530	-8 640	-9 349	-10 835
Avskrivningar	-235	-253	-270	-307	-315	-374
Verksamhetens nettokostnader	24	171	225	259	173	214
Finansiella intäkter	27	24	21	36	172	86
Finansiella kostnader	-97	-105	-100	-108	-125	-179
Resultat före extraordinära poster	-46	90	146	187	220	122
Extraordinära intäkter	1	10	1	7	4	1
Extraordinära kostnader	-17	0	-1	-1	-3	0
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	-62	100	146	193	221	123
Bokslutsdispositioner	-2	6	0	-5	-5	-28
Skatt	-1	-1	-1	0	-1	0
Årets resultat	-64	105	145	188	215	95

13. Balansräkning för kommunalförbund 2003 – 2008. Miljoner kronor

13. Balance sheet for municipal associations, 2003 – 2008. SEK millions

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Anläggningstillgångar						
Långsiktiga fordringar	84	162	137	143	226	450
Maskiner och inventarier	624	947	1 340	1 383	1 325	1 497
Fastigheter	328	341	385	374	391	1 775
Övriga anläggningstillgångar	1 655	1 273	1 113	1 183	1 332	1 286
Summa anläggningstillgångar	2 691	2 723	2 975	3 083	3 274	5 008
Omsättningstillgångar						
Likvida medel	868	771	978	1 470	1 594	2 007
Kortsiktiga fordringar	807	1 078	1 136	1 318	1 534	1 642
Förråd	25	31	37	35	35	35
Summa omsättningstillgångar	1 699	1 699	2 151	2 823	3 164	3 684
Summa tillgångar	4 390	4 604	5 126	5 907	6 438	8 692
Skulder						
Kortfristiga skulder	1 589	1 715	2 068	2 396	2 492	3 246
Långfristiga skulder	1 576	1 490	1 447	1 560	1 725	2 366
Summa skulder	3 166	3 205	3 515	3 956	4 217	5 612
Avsättningar	539	580	684	782	1 020	1 811
Eget kapital	685	819	927	1 169	1 201	1 269
Summa skulder och eget kapital	4 390	4 604	5 126	5 907	6 438	8 692

Fakta om statistiken

Statistiska centralbyrån (SCB) har sedan 1874 sammanställt bokslutsuppgifter om kommunernas finanser. Preliminära uppgifter för år 2008 avseende kommunernas resultat- och balansräkning redovisades i mars 2009 [OE 24 SM 0901](#). Nyckeltal som bygger på bokslutsuppgifter utkommer för varje kommun i juni och uppgifterna uppräknat till riksnivå redovisas i detta SM.

Uppgifterna för varje kommun finns tillgängliga på Internet i Sveriges statistiska databas, SSD, under ämnesområdet offentlig ekonomi. Tabeller redovisas även på SCB:s webbplats, www.scb.se/oe0107.

Detta omfattar statistiken

Statistiken avser samtliga kommuner och deras senaste årsbokslut. Uppgifterna har samlats in från kommunerna genom Räkningskapsammandraget som efterfrågar uppgifter i ett flertal avdelningar. Denna statistik omfattar uppgifter från driftredovisningen, specificering av driftredovisningen, investeringsredovisningen (inklusive exploateringsredovisningen), resultaträkningen, balansräkningen, avdelningarna externa utgifter och externa inkomster. I Räkningskapsammandraget ingår även avdelningarna Vård och Omsorg samt Pedagogisk verksamhet vilka innehåller detaljerade uppgifter för socialtjänst och barnomsorg och utbildning, dessa uppgifter samlas in på uppdrag av Socialstyrelsen och Skolverket.

Statistiken omfattar vidare uppgifter från kommunalförbundens bokslut. Dessa uppgifter samlas årligen in från samtliga kommunalförbund genom en separat-enkät.

Definitioner och förklaringar

Uppgifternas definitioner följer kontoplanen Kommun-Bas05 som bygger på den kommunala redovisningslagen.

Driftredovisning

Driftredovisningen omfattar samtliga kommunala verksamheter med uppdelning på ett antal kostnads-/intäktsslag. De kommunala verksamheterna är indelade i verksamhetsblock, dels avseende den egentliga verksamheten i kommunen, dels affärsverksamhet. Driftredovisningen avslutas med gemensamma verksamheter där blocköverskridande verksamheter redovisas. Varje verksamhet är definierad i en bilaga till Kommun-Bas05.

I statistiken har alla kostnader, även sådana som redovisas för vissa kommun-gemensamma verksamheter och hyreskostnader för gemensamma lokaler, som inte kan härledas till en viss verksamhet, utfördelats till definierade verksamheter.

Kostnader för kommunernas verksamhet – tabell 1

Kostnad

Detta kostnadsbegrepp räknas fram som bruttokostnaden minskad med dels interna intäkter, d v s intäkter från andra förvaltningar i kommunen, dels för intäkter från försäljning av verksamhet till andra kommuner och landsting.

Personalkostnader

Här redovisas löner och de av kommunerna kalkylerade kostnader för sociala avgifter. Även en del andra ersättningar såsom t ex skattepliktiga traktamenten ingår här.

Externa varor

Förutom inköp av varor redovisas här även andra inköp, såsom av t ex bränsle, energi och vatten, samt vissa entreprenader.

Köp av verksamhet (externa)

Kommunens kostnader för entreprenad och köp av huvud- och stödverksamhet avser kostnader för köp där avtal finns med en extern producent. Med en entreprenad menas en verksamhet eller delverksamhet av större omfattning. Köp av verksamhet är ett vidare begrepp än entreprenad. Hit räknas även avtal grundat på peng- eller checksystem. Försäljning till andra kommuner och landsting är exkluderade på riksnivån i den här kolumnen för att undvika dubbelredovisning av kostnaden.

Begreppet entreprenad och köp av huvud- och av stödverksamhet definieras i den kommunala kontoplanen Kommun-Bas (konto 463 och 464). Följande grundläggande förutsättningar ska vara uppfyllda:

1. Avtal eller liknande överenskommelse om att bedriva viss verksamhet finns med en extern producent.
2. Verksamheten skulle annars ha utförts i egen regi.
3. Kommunen har huvudansvar för att tjänsterna erbjuds kommuninvånarna (gäller för huvudverksamheterna).

Övriga tjänster

Diverse tjänster såsom exempelvis konsulttjänster, tele-, datakommunikation, transporter, reparationer, annonser, reklam och representation redovisas i denna kolumn. Här ingår även skattefria kostnadsersättningar, personalsociala kostnader och vissa hyror.

Bidrag och transfereringar

Här redovisas bidrag till enskilda personer, företag, föreningar etc. Med bidrag avses en ersättning som fås i understödande syfte. Bidrag kan fås utan direkta krav på motprestation men motprestation kan förekomma t ex som underlag för bedömning av bidragets storlek. Här ingår också kommunernas kostnader för köp av kollektivtrafik samt ersättning till försäkringskassan för personlig assistens.

Externa lokalhyror

Här återfinns externa hyreskostnader för lokaler, garage, parkeringsplatser. Som hyra redovisas det av fastighetsägaren debiterade beloppet, inkl de eventuella tillägg som ingår, t ex vatten och avlopp.

Fördelade kostnader

Externa kostnader för gemensamma verksamheter och lokaler fördelas hit. Ovan definierade kostnadslag ingår.

Kalkylerade kapitalkostnader

Här redovisas interna kapitalkostnader som t ex internränta och avskrivningar på byggnader och inventarier.

Intäkter och nettokostnader – tabell 2

Intäkter totalt

Summan av taxor och avgifter, externa bostads- och lokalhyror och övriga externa intäkter.

Taxor och avgifter

Här redovisas alla avgifts-/taxeintäkter för de tjänster och den service som kommunen tillhandahåller kommuninvånarna och som normalt fastställts av kommunfullmäktige, kommunstyrelsen eller staten. Taxor och avgifter finns t.ex. inom förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg, hemtjänst, renhållning, parkering etc.

Externa bostads- o lokalhyror

De intäkter som avser uthyrning av bostäder och andra lokaler.

Övriga externa intäkter

Här finns de övriga intäkter som tillhör driftredovisningen, ex försäljning av verksamheter och entreprenader, driftbidrag, försäljningsmedel och markarrenden. Försäljning till andra kommuner och landsting är i tabellerna nettoredovisat och ingår inte här.

Driftbidrag från staten och AF

Verksamhetsanknutna intäkter i form av bidrag från staten, arbetsförmedlingen samt de övriga statliga myndigheterna. Här ingår exempelvis statsbidragen för maxtaxa och kvalitetssäkrande åtgärder. För verksamheten funktionshindrade ingår även ersättning från försäkringskassan för personlig assistans enligt LASS.

Nettokostnader

Bruttokostnad minskat med intäkter totalt. Nettokostnaden för vissa verksamheter på riksnivå används vid beräkningarna i utjämningsystemet för kommuner.

Köp av verksamheter, entreprenader – tabell 3

I tabell 3 specificeras kommunernas köp av verksamhet och övriga entreprenader, dvs. när en annan producent än kommunen själv producerar kommunalt finansierade verksamheter. Här handlar det om köp av en huvud- och stödverksamhet men inte inköp av varor, material eller hyreskostnader.

Kommunernas köp av verksamhet redovisas efter vilka de köper den av:

Föreningar och stiftelser

Avser ideella och ekonomiska föreningar samt stiftelser som inte ingår i kommunkoncernen. Svenska kyrkan ingår här.

Kommunägda företag

Avser företag som ägs till minst 50% av kommuner. Hit räknas även de företag som är mångkommunägda och där den enskilda kommunen bara äger en mindre del.

Övriga företag

Avser aktiebolag, handelsbolag eller enskilda företag som inte ingår i kommunkoncernen. Landstingsägda företag ingår här.

Kommunalförbund m.m.

Här ingår främst kommunernas köp av verksamhet från kommunalförbund. Köp från andra kommuner och landsting ska vara exkluderade här men kan ingå i mindre omfattning.

Landsting

Köp av verksamhet från landsting

Staten

Köp från staten och från statliga myndigheter.

Enskilda

Här avses ersättning som betalas ut till enskilda personer och hushåll för att användas exempelvis till personlig assistent, kontaktpersoner eller familjehemsplaceringar.

Bidrag och transfereringar – tabell 4

Bland bidrag och transfereringar redovisas bidrag till enskilda personer, företag, föreningar etc. Med bidrag avses en ersättning som fås i understödande syfte. Bidrag kan fås utan direkta krav på motprestation, men motprestation kan förekomma, t.ex. som underlag för bedömning av bidragets storlek. Här redovisas även kommunens kostnader för köp av räddningstjänsten och kollektivtrafiken samt ersättningen till försäkringskassan för personlig assistens.

Bidragen redovisas liksom köp av verksamhet efter vilka de ges till, se förklaringar till tabell 3.

I kolumnen *staten* ingår även *försäkringskassan* (främst ersättning för personlig assistent enligt LASS).

Externa utgifter – tabell 5

I externa utgifter ingår kostnader/utgifter både från drift- och investeringsredovisningen (inklusive exploateringsverksamhet) med uppdelning på olika utgiftslag. Amorteringar, nedskrivningar och orealiserade förluster ingår inte. Inkomstutjämningsavgift, regleringsavgift, kostnadsutjämningsavgift samt avgift till LSS-utjämnningen är exkluderade både på kostnads- och inkomstsida. Köp av verksamhet från andra kommuner och landsting ingår.

Externa inkomster – tabell 6

I externa inkomster ingår inkomster från drift- och investeringsredovisningen (inklusive exploateringsverksamhet) med uppdelning på olika inkomstslag. Nya lån, uppskrivningar och orealiserade vinster ingår inte. Inkomstutjämningsavgift, regleringsavgift, kostnadsutjämningsavgift samt avgift till LSS-utjämnningen är exkluderade både på kostnads- och inkomstsida. Försäljning av verksamhet till andra kommuner och landsting ingår.

Investeringsredovisning – tabell 7A

I investeringsredovisningen redovisas årets investeringsutgifter och investeringsinkomster. Avdelningen bygger på samma verksamhetsindelning som driftredovisningen men är inte lika detaljerad.

Entreprenader och konsulter

Här redovisas husbyggnadsentreprenader, anläggnings- och reparationsentreprenader samt konsulttjänster

Inköp av maskiner o inventarier

Anskaffningsvärdet vid inköp av maskiner och inventarier såsom möbler, textilier, transportmedel inkl reservdelar, maskiner och aggregat med mera.

Inköp av mark, byggnader och tekniska anläggningar

Anskaffningsvärdet vid inköp av fastigheter, inkl alla utgifter kring anskaffningen t ex lagfarter.

Statliga investeringsbidrag

Investeringsbidrag från staten samt statliga myndigheter.

Exploateringsverksamheten – tabell 7B

Exploateringsverksamheten ingår hos många kommuner i investeringsredovisningen, men för att ha möjligt att fånga upp samtliga kommuners uppgifter är exploateringen med som en egen del i anslutning till investeringsredovisningen.

Resultaträkning – tabell 8A och 8B

I resultaträkningen redovisas det ekonomiska resultat för den löpande verksamheten. Tabell 8A avser kommunens resultaträkning och tabell 8B kommunkon-

cernens. De resultatnivåer som ingår är verksamhetens nettokostnader, resultat före extraordinära poster och årets resultat.

Uppgifterna som gäller skatteintäkter, utjämningsystemen och generella statliga bidrag samt fastighetsavgift förtrycks i kommunens resultaträkning och hämtas dels från redovisningsräkningen som skatteförvaltningen samlar in, dels från andra källor inom SCB.

I SCB:s redovisning av skatteintäkter ingår allmän kommunalskatt för 2007, slutavräkning för 2007 inkl. justering av slutavräkning 2006 samt övriga skatter.

I utjämningsystemen och generella statliga bidrag ingår nettot av utjämningsystemen. Posterna på avgiftssidan har exkluderats (se tabell 5).

De resultat som redovisas av SCB på kommunnivå kan i vissa fall avvika från de resultat som kommunen själv redovisat i sina bokslut. Skillnaden beror främst på att SCB och kommunen valt att periodisera skatteintäkterna på olika sätt.

Balansräkning – tabell 9

I balansräkningen sammanställs kommunernas och kommunkoncernernas tillgångar och skulder/avsättningar vid årets slut.

Det egna kapitalet motsvarar skillnaden mellan kommunens samtliga tillgångar och skulder inklusive avsättningar. Förändringen av det egna kapitalet mellan två bokslut motsvarar i princip årets resultat i resultaträkningen.

Under avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser redovisas kommunens pensionsskuld enligt den blandade modellen och andra pensionsliknande skulder, som t.ex. garantipensioner.

Andra avsättningar avser förpliktelser vilka ej har en slutgiltigt fastställd förfallotid eller storlek.

Långfristiga skulder är skulder som förfaller till betalning senare än ett år från bokslutsdagen medan kortfristiga skulder förfaller inom ett år.

Borgensförbindelser och övriga ansvarsförbindelser – tabell 10

I anslutning till balansräkningen finns även en sammanställning över kommunernas borgensförbindelser och övriga ansvarsförbindelser. Här ska kommunen även besvara hur stora pensionsförpliktelser de har, dvs. pensionsskulden före 1998 vilken ej redovisas i balansräkningen.

Kommunalförbundens ekonomi – tabell 11, 12, 13

Resultat och balansräkning, en driftredovisning samt investeringsredovisning samlas in under våren från samtliga kommunalförbund. De definitioner som används är samma som i räkenskapssammandraget för kommuner.

Lagar som reglerar äldreomsorgen och omsorg om funktionshindrade

Kommunernas skyldigheter att ge service, hjälp och omvårdnad för äldre personer regleras av socialtjänstlagen (SoL Lag 2001:453) och i viss mån av hälso- och sjukvårdslagen (HSL Lag 1982:763). Kommunerna bör underlätta för den enskilde att bo hemma och ha kontakter med andra personer genom hjälp i hemmet, färdtjänst och annan service. Kommunen är också skyldig att inrätta särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre människor med behov av särskilt stöd. Kommunernas socialtjänst har enligt SoL också ett särskilt ansvar för människor med funktionshinder, och ska verka för att dessa personer ska delta i samhällets gemenskap och leva som andra.

Lagen om stöd och service till funktionshindrade (LSS Lag 1993:387) är en rättighetslag som ska garantera personer med omfattande och varaktiga funktionshinder goda levnadsvillkor att få den hjälp de behöver i det dagliga livet och att de kan påverka vilket stöd och vilken service de får. LSS ger rätt till särskilt stöd och service som människor kan behöva utöver det stöd de kan få

genom annan lagstiftning. LSS är ett komplement till andra lagar och innebär inte någon inskränkning i de rättigheter som andra lagar ger.

De personer som omfattas av LSS har rätt att för sin dagliga livsföring få assistansersättning enligt Lagen om assistansersättning (LASS Lag 1993:389) om personen har behov av personlig assistans för sina grundläggande behov under i genomsnitt mer än 20 timmar i veckan. Frågor om assistansersättning handläggs av Försäkringskassan.

Skolverkets definitioner avseende förskoleverksamhet

Förskoleverksamhet bedrivs i form av förskola, familjedaghem och kompletterande förskoleverksamhet (öppen förskola).

Förskola

Förskola (dags) är en pedagogisk gruppverksamhet för inskrivna barn i åldern 1-5 år. Förskolorna har i allmänhet öppet hela året och under större delen av dagen. Öppethållandet anpassas till föräldrarnas arbetstider/studietider eller till barnens behov.

Familjedaghem

I familjedaghem tar en dagbarnvårdare emot inskrivna barn under den tid föräldrarna förvärsarbetar eller studerar. Verksamheten är i allmänhet förlagd till dagbarnvårdarens hem.

Öppna förskolan

I den öppna förskolan ges hemmavarande föräldrar och dagbarnvårdare möjlighet att tillsammans med personalen utveckla en pedagogisk gruppverksamhet för barnen. Inget inskrivningsförfarande finns. I många kommuner samarbetar de öppna förskolorna med socialtjänsten och/eller barn- och mödrahälsovården.

Skolverkets definitioner avseende skolbarnsomsorg

Skolbarnsomsorg är en samlande, övergripande beteckning på verksamheter under den skolfria delen av dagen. Den kan bedrivas i form av fritidshem, familjedaghem och öppen fritidsverksamhet.

Fritidshem

Fritidshem är en pedagogisk gruppverksamhet för inskrivna barn under den skolfria delen av dagen och under lov. De har i allmänhet öppet hela året. Öppethållandet anpassas till föräldrarnas arbetstider/studietider eller till barnens behov. Fritidshem är ofta integrerade med skolan. Integrationen kan avse personal, lokaler och/eller den pedagogiska verksamheten.

Familjedaghem

I familjedaghem tar en dagbarnvårdare emot inskrivna barn under den tid föräldrarna förvärsarbetar eller studerar. Verksamheten är i allmänhet förlagd till dagbarnvårdarens hem.

Öppna fritidsverksamheten

I den öppna fritidsverksamheten är barnen inte inskrivna. Den är ett alternativ till fritidshem för barn i åldersgruppen 10-12 år och kan också vara ett komplement till skolbarn som är i familjedaghem. För barn yngre än tio år är det enligt skollagen inte tillräckligt att erbjuda enbart öppen fritidsverksamhet.

Så görs statistiken

Uppgifterna samlas in årligen från alla kommuner på ett elektroniskt formulär via e-post. I formuläret finns förutom själva blanketten även förprintade uppgifter, granskningskontroller och nyckeltal som beräknas automatiskt. De inkomna blanketterna granskas, och vid behov kontaktar SCB uppgiftslämnarna för att få förklaringar och upprättningar. En återsrapportering av nyckeltal till uppgifts-

lämnarna sker, där de kan se sina och andra kommuners nyckeltal, detta för att säkerhetsställa kvaliteten.

Uppgiftsinsamlingen sker i två steg. Insamlingen i steg 1, som avser preliminär resultaträkning och balansräkning sker i februari – mars (publicerades i SM OE 24). Resterande, slutgiltig resultatinsamling i steg 2 sker i mars – juni.

Kommunerna är skyldiga att lämna denna statistik enligt författning SCB-FS 2007:19, Statistiska centralbyråns föreskrifter om uppgifter till statistik om kommunernas årliga bokslut, Räkenskapsammandraget (inkl. kommunal koncernredovisning). Uppgifterna är offentliga och finns tillgängliga på kommunnivå.

Statistikens tillförlitlighet

Undersökningens tillförlitlighet är god och kvaliteten fortsätter att höjas varje år sedan 1995 då nuvarande blankett infördes.

Statistiken omfattar alla 290 kommuner i riket. Inget bortfall föreligger för 2008 års uppgifter.

Bra att veta

När ett värde har markerats med punkter [...] i tabellerna betyder detta antingen att uppgift saknas eller att värdet är för osäkert för att redovisas. Markeringen med en punkt [...] innebär att värdet ej kan förekomma.

Annan statistik

Mer information om statistiken och dess kvalitet ges i [Beskrivning av statistiken Offentlig ekonomi](#), på SCB:s webbplats, www.scb.se.

Mer detaljerade uppgifter om respektive verksamhet publiceras i Skolverkets "Jämförelsetal för skolan" och på Skolverkets hemsida: www.skolverket.se samt i Socialstyrelsens "Jämförelsetal för socialtjänsten" och på Socialstyrelsens hemsida: www.socialstyrelsen.se

Ett urval av jämförelsetal för verksamheter och kostnader för kommuner 2000-2008 finns på <http://www.kommundatabas.se/>

Uppgifter från kommunernas bokslut publiceras i böckerna "Offentlig ekonomi" på riksnivå samt som nyckeltal på kommunnivå i "Vad kostar verksamheten i Din kommun?".

In English

Summary

Municipal services involve a wide range of areas. The total expenditure for services in 2008 was SEK 474.8 billion compared with 451.9 billion in 2007. The services are financed primarily by municipal taxes that amounted to SEK 330.6 billion in 2008 (SEK 314.9 billion 2007). A smaller portion of expenditure is financed by revenues from the services, for example fees.

Municipalities concentrate on schools and elderly care

Expenditure on compulsory schools amounted to SEK 87.1 billion in 2008 an increase of 2.8 per cent since 2007. Expenditure on elderly care was SEK 91.7 billion in 2008, an increase of 5.6 per cent since 2007.

Personnel, the greatest resource of the municipalities

Expenditure for personnel in 2008 amounted to a total of SEK 265.7 billion, compared to SEK 255.9 billion in 2007. Expenditure for personnel comprises the largest share of expenditures for schools and care services. However, personnel expenditure comprises only 12 per cent of the expenditures on services such as water and electricity supply, waste management, communications and housing.

Purchase of services continues to increase

The municipalities' call for tenders regarding services which otherwise would be performed by the municipalities themselves, was amounted to SEK 72.1 billion, an increase of 11.6 per cent since 2007. The costs of these purchases represent 15 per cent of total costs. About one-third of the municipalities' costs in substance abuse care for adults as well as children and youth are supplied through purchased services. The purchases refer mainly to placements in institutions (which are primarily private), and to individuals.

.

List of tables

Explanation of symbols	15
1. Expenditure for municipal activities 2008. SEK millions	15
1B. Expenditure for municipal activities, 2003 – 2008. Current prices	17
2. Revenues and net expenditure for municipal activities 2008. SEK millions	18
3. Purchases and contracted work, by area of activity and seller, 2008. SEK millions	20
4. Grants and transfer payments by area of activity and grant recipient, 2008. SEK millions	21
5. External expenditures, 2008. SEK millions	22
6. External revenues, 2008. SEK millions	23
7A. Investment expenditures and investment income, by area of activity, 2008. SEK millions	24
7B. Land development, 2008. SEK millions	24
8A. Income statement for municipalities, 2003 – 2008. SEK millions	25
8B. Income statement for municipal groups, 2003 – 2008. SEK millions	25

9. Balance sheet for municipalities and municipal groups, 2008. SEK millions	26
10. Guarantees and other surety, 2003 – 2008. SEK millions	26
11. Expenditures and revenues for municipal associations, 2008. SEK millions	27
12. Income statement for municipal associations, 2003 – 2008. SEK millions	27
13. Balance sheet for municipal associations, 2003 – 2008. SEK millions	28

List of terms

Anläggningstillgångar	Fixed assets
Andra	Other
Avskrivningar	Depreciation
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	Provisions for pensions and similar commitments
Balansräkning	Balance sheet
Bidrag och transfereringar	Grants and transfer payments
Driftbidrag från staten och AMS	Operating grants from the central government and AMS
Därav	Of which
Eget kapital	Equity
Enskilda	Single
Entreprenader och konsulter	Developers and consultants
Externa bostads- o lokalhyror	External housing and building rents
Externa intäkter	External revenues
Externa varor	External goods
Exploatering	Land development
Extraordinära intäkter	Extraordinary income
Extraordinära kostnader	Extraordinary expenses
Finansiella intäkter	Financial income
Finansiella kostnader	Financial costs
Finansiella tillgångar	Financial assets
Flykting	Refugee
Funktionshindrade	Disabled persons
Fördelade kostnader	Distributed costs
Föreningar och stiftelser	Organisations and foundations
Företag	Enterprises
Förlust	Loss
Förskoleverksamhet	Pre-school activities
Försäljning	Sale
Förändrad	Change

Generella statsbidrag/Uljämningsbidrag	Government grants, incl. equalisation grants
Individ- och familjeomsorg	Individual and family care
Inkomstutjämning	Income equalisation
Inköp	Purchase
Intäkter totalt	Total revenues
Kalkylerade kapitalkostnader	Estimated capital costs
Kommunalförbund	Municipal association, statutory joint authority
Kommunägda företag	Municipally-owned enterprises
Kortfristiga skulder	Current liabilities
Kostnader	Expenditures
Kostnadsutjämning	Cost equalisation
Köp av verksamhet	Purchase of services
Landsting	County council
Långfristiga skulder	Long-term liabilities
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	Real estate, building and technical assets
Maskiner och inventarier	Machinery and stocks
Materiella, inkl immateriella tillgångar	Tangible and non-tangible assets
Netto	Net
Nettokostnader	Net costs
Omsättningstillgångar	Current assets
Pensionsförpliktelser som inte upptogs i balansräkningen	Pension commitments not accounted for in balance sheet
Personalkostnader	Personnel costs
Resultat efter skatteintäkter och finansnetto	Profit/loss after tax revenues and net financial income/costs
Resultaträkning	Income statement, profit/loss account
Skatteintäkter	Tax revenues
Skulder	Liabilities
Staten	Central government
Statliga investeringsbidrag	Central government investment grant
Summa	Total
Taxor och avgifter	Service charges and fees
Tillgångar	Assets
Tjänster	Services
Uppta	Account
Utbildning	Education
Verksamhet	Operation, activity
Verksamhetens kostnader	Total costs for operations

Verksamhetens nettokostnader	Total net current costs
Vinst	Profit
Vård och omsorg	Care
Årets resultat	Net profit/loss for the year
Äldre	Eldery persons
Övriga	Other